

Een Stad waar Mensen Maken de Buurt

evaluatie loket buurtinitiatieven Lelystad

Auteur(s) Mellouki Cadat, Barbara Panhuijzen en Karin Sok
Datum Utrecht, 14 september 2018
© Movisie

Movisie: kennis en aanpak van sociale vraagstukken

Movisie is het landelijke kennisinstituut en adviesbureau voor toepasbare kennis, adviezen en oplossingen bij de aanpak van sociale vraagstukken op het terrein van welzijn, participatie, sociale zorg en sociale veiligheid. Onze activiteiten zijn georganiseerd in vier actuele programma's: effectiviteit en vakmanschap, zelfredzaamheid, participatie, veiligheid en huiselijk/seksueel geweld.

We investeren in de kracht en de onderlinge verbinding van burgers. We doen dit door maatschappelijke organisaties, overheden, maatschappelijk betrokken bedrijven en burgerinitiatieven te ondersteunen, te adviseren én met hen samen te werken. Lokaal of landelijk, toegesneden op het vraagstuk en de organisatie. Zo kunnen deze organisaties en hun professionals hun werk voor de samenleving zo goed mogelijk doen.

Kijk voor meer informatie op www.movisie.nl.

COLOFON

Auteur(s): Mellouki Cadat, Barbara Panhuijzen en Karin Sok

Projectnummer: 1212

Datum: 14 september 2018

© Movisie

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Aanleiding en achtergrond.....	2
3	Onderzoeksopzet	3
4	Perspectief initiatiefnemers: bijdrage buurtinitiatieven aan sociaal krachtige wijken	6
4.1	Duurzaam en blijvend contact	6
4.2	Verantwoordelijkheid voor elkaar en de omgeving	8
4.3	De specifieke doelstellingen van de Ideeënmakelaar	8
5	Perspectief initiatiefnemers: meerwaarde MMdB, Ideeënmakelaar en samenwerkingspartners ...	10
5.1	Meerwaarde en waardering MMdB.....	10
5.2	Meerwaarde en waardering Ideeënmakelaar	12
5.3	Meerwaarde en waardering samenwerkingspartners.....	15
6	Perspectief deelnemers: bijdrage buurtinitiatieven aan sociaal krachtige wijken	16
6.1	Bijdrage buurtinitiatieven aan sociaal krachtige wijken	16
6.2	Bijdrage buurtinitiatieven aan extra doelstellingen Ideeënmakelaar	17
7	Perspectief gemeente en samenwerkingspartners: meerwaarde MMdB en Ideeënmakelaar voor stimuleren buurtinitiatieven	19
7.1	Huidige werkwijze	19
7.2	Wat werkt?	21
7.3	Wat kan beter?.....	22
8	Samenvattende conclusies en aanbevelingen	24
8.1	Buurtinitiatieven dragen bij aan sociaal krachtige wijken	24
8.2	MMdB en Ideeënmakelaar hebben meerwaarde voor buurtinitiatieven	25
8.3	Impact en meerwaarde verder uitbouwen	26
9	Bronnenlijst	29
10	Bijlagen	30

1 Inleiding

Voor u ligt het evaluatierapport van Mensen Maken de Buurt (MMdB) en de Ideeënmakelaar, het loket voor buurtinitiatieven in Lelystad. De gemeente Lelystad wil weten of en op welke wijze buurtinitiatieven en het stimuleren van die initiatieven vanuit MMdB en specifiek de Ideeënmakelaar bijdragen aan het realiseren van sociaal krachtige wijken. Movisie heeft dit in opdracht van de gemeente in de periode mei-juli 2018 vanuit de perspectieven van verschillende stakeholders onderzocht: die van de initiatiefnemers, van de deelnemers aan het buurtinitiatief en van de gemeente en haar samenwerkingspartners.

Het evaluatierapport geeft een beeld van:

- Het begrip sociaal krachtige wijken en indicatoren die zicht geven op de bijdrage van buurtinitiatieven aan sociaal krachtige wijken (of aan de specifieke doelstellingen van de Ideeënmakelaar).
- Of en op welke wijze buurtinitiatieven bijdragen aan sociaal krachtige wijken (of aan de specifieke doelstellingen van de Ideeënmakelaar).
- Of en welke meerwaarde het werken vanuit één loket MMdB of specifiek de Ideeënmakelaar heeft voor het stimuleren van buurtinitiatieven.
- De tevredenheid van bewoners over de manier waarop zij met steun van MMdB of specifiek de Ideeënmakelaar hun ideeën kunnen realiseren.
- De aanknopingspunten die er zijn om zowel op inhoud als proces te verbeteren en waarmee de gemeente Lelystad zich kan beraden op de toekomst.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 en 3 geven we de aanleiding van het onderzoek, relevante achtergronden en de onderzoeksopzet weer. Vervolgens beschrijven we in hoofdstuk 4, 5, 6 en 7 de resultaten van het onderzoek vanuit de verschillende perspectieven, respectievelijk die van de initiatiefnemers, de deelnemers en de gemeente en haar samenwerkingspartners. Hoofdstuk 8 is een afsluitend hoofdstuk, waar u de conclusies en aanbevelingen kunt lezen, die antwoord geven op de onderzoeksvragen.

2 Aanleiding en achtergrond

Aanleiding

Belangrijk speerpunt in de transformatie in het sociaal domein is voor de gemeente Lelystad het partnerschap met haar inwoners om sociaal krachtige buurten te realiseren. Dit geeft zij o.a. vorm door het stimuleren van buurtinitiatieven, die bijdragen aan sociaal krachtige wijken. Zij heeft hiervoor een loket gerealiseerd, genaamd Mensen Maken de Buurt (MMdB), waar vijf gemeentelijke regelingen zijn samengebracht. De Ideeënmakelaar maakt daar sinds juni 2016 onderdeel van uit (zie bijlage 1). Doelstelling van MMdB is het creëren van sociaal krachtige buurten, waar mensen contact hebben met elkaar en verantwoordelijkheid voelen voor elkaar en voor hun directe woon- en leefomgeving. Bij dit loket kunnen inwoners met ideeën over sociale activiteiten of initiatieven in de openbare ruimte terecht. Het gaat dan om initiatieven die van de buurt, voor de buurt en door de buurt zijn. Deze initiatieven kunnen rekenen op de benodigde ondersteuning. Afhankelijk van wat nodig is kan dit variëren van een ruimte beschikbaar stellen of meedenken over het plan van aanpak tot het faciliteren van andere zaken of het toekennen van financiële middelen. De Ideeënmakelaar speelt hierbij een belangrijke rol. Zij verbindt achter de schermen de initiatieven in het sociaal domein, maar legt waar mogelijk ook verbindingen met de fysieke leefomgeving. De schotten verdwijnen als het ware. Bij MMdB zijn de ideeën uit de leefwereld van inwoners leidend en niet de procedures en structuren van de systeemwereld.

Vervolgonderzoek

De gemeente Lelystad was al eerder gestart met een evaluatie van Mensen maken de Buurt. In februari 2018 heeft zij een kwalitatieve tussenstand opgemaakt, waarin de ervaringen van 24 willekeurige initiatiefnemers en de (beoogde) impact van hun initiatieven op de buurt zijn onderzocht (zie rapport: Tussenstand Mensen Maken de Buurt: 1,5 jaar later). Deze tussenevaluatie valt onder een bredere onderzoeksopzet, waarbij de gemeente nu met dit vervolgonderzoek een verdiepingsslag wil maken. In dit vervolgonderzoek wil zij naast de effecten van het stimuleren van deze buurtinitiatieven ook weten of de ondersteuning van de ideeën van de bewoners efficiënt en effectief verloopt, via MMdB en specifiek de ideeënmakelaar. Met de resultaten van dit onderzoek wil de gemeente zich beraden op de toekomst.

Ideeënmakelaar uitgelicht

De Ideeënmakelaar als één van de 5 regelingen achter MMdB heeft ook nog een aparte evaluatie, aangezien deze gefinancierd wordt vanuit het Transitiefonds met eigen criteria/doelstellingen. Deze evaluatie hebben we meegenomen in dit onderzoek: als onderdeel van MMdB waar we de Ideeënmakelaar bij de verschillende onderzoeksactiviteiten specifiek hebben uitgelicht. Daar waar mogelijk hebben we in deze rapportage de uitkomsten van de evaluatie van de Ideeënmakelaar met die van de MMdB als totaal geïntegreerd. Daar waar nodig hebben we de uitkomsten specifiek uitgelicht.

3 Onderzoeksopzet

Sociaal krachtige wijken

Doelstelling van het onderzoek is zicht krijgen op de vraag of en op welke wijze buurtinitiatieven en het stimuleren van die initiatieven vanuit MMdB en de Ideeënmakelaar bijdragen aan het realiseren van sociaal krachtige wijken. Maar om dat te kunnen onderzoeken is het belangrijk te weten wat we onder sociaal krachtige wijken verstaan.

Sociaal krachtige wijken kennen sociale cohesie. In deze wijken ervaren buurtbewoners betrokkenheid en verbondenheid. Sociale cohesie wordt wel eens omschreven als 'lijm' die het sociaal systeem dat een wijk, woonwijk, buurt of stadsdeel vormt bijeenhoudt. Denk aan de betrokkenheid van mensen bij elkaar, bij maatschappelijke organisaties, bij de gemeente en bij de samenleving als geheel. Inwoners doen iets voor hun wijk, zij doen iets voor een ander in hun wijk. Sociale cohesie draagt bij aan geluk van mensen en aan de leefbaarheid van de buurt. Inwoners zijn trots op hun wijk, zij voelen zich prettig in hun wijk. Betrokkenheid, verbondenheid, geluksgevoel: het vormt de sociale kracht van wijken. In sociaal krachtige wijken zijn negatief gedrag in privé en publieke sfeer en conflicten tussen verschillende groepen minder aanwezig. Hoe hoger de sociale cohesie in de buurt, hoe hoger de buurt scoort op de gebieden schoon, heel en veilig. Deze sociale cohesie is uit te drukken in verschillende vormen van oplopende intensiteit: het begint met elkaar tegenkomen, regelmatig met elkaar een praatje maken, dingen samen ondernemen. Je herkent elkaar in de openbare ruimte en je weet beter wat je van elkaar kan verwachten doordat je elkaar tegenkomt en eventueel kort een praatje met elkaar maakt. Zodra dit gebeurt ben je minder vreemd voor elkaar. Je stapt uit je eigen netwerk en maakt contact. Juist deze korte, soms regelmatige interacties tussen individuen, heeft bij buurtbewoners een positief invloed op het onderlinge vertrouwen. Er ontstaat publieke familiariteit, oftewel de bekendheid met andere personen in de buurt en het onderlinge vertrouwen dat daaruit voortkomt, ook als deze personen nog geen deel uitmaken van het eigen sociale netwerk (Blokland, 2009). Elkaar treffen vergroot de kansen om dan dingen samen te ondernemen. Gebeurt dit regelmatig dan zorgen de duurzame contacten en de praktische resultaten en succesverhalen van de gezamenlijke inzet dat de buurtgemeenschap versterkt wordt. Inwoners leren (elkaar) vaardigheden en krijgen of vragen tips en hulp van elkaar. De inspanningen, activiteiten, handelingen en praktijken die mensen zelf en vooral samen ondernemen voor sociale cohesie en sociaal krachtige wijken resulteert in empowerment. Dit draagt allemaal bij aan de ordelijkheid van buurten. In deze ordelijke buurten gaan bewoners die elkaar kennen, naar elkaar luisteren en samen vraagstukken oppakken op een respectvolle manier met elkaar om.

Onderzoeksvragen

Sociaal krachtige wijken zijn dus wijken waar sprake is van verbinding en duurzaam contact tussen bewoners en waar bewoners zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en hun directe woon- en leefomgeving. Dit onderzoek kent een inhoudelijke en een procesmatige kant. Deze hebben we vertaald in de volgende onderzoeksvragen:

- Dragen buurtinitiatieven bij aan het realiseren van sociaal krachtige wijken en zo ja, op welke wijze?
- Heeft het samenbrengen van de vijf regelingen in het loket MMdB meerwaarde voor het stimuleren en realiseren van buurtinitiatieven, ook ten opzichte van hoe het voorheen was, en zo ja welke meerwaarde?
- In hoeverre zijn bewoners tevreden over de manier waarop zij hun ideeën kunnen realiseren?

Voor de evaluatie van de Ideeënmakelaar gelden vergelijkbare vragen, maar meer toegespitst op het specifieke karakter van de Ideeënmakelaar:

- Dragen buurtinitiatieven die ondersteund en gestimuleerd worden vanuit de Ideeënmakelaar bij aan een of meerdere doelstellingen van deze regeling en zo ja, op welke wijze?
- Heeft de Ideeënmakelaar meerwaarde voor het stimuleren en realiseren van buurtinitiatieven, ook ten opzichte van hoe de situatie voorheen was en zo ja welke wijze?
- In hoeverre zijn bewoners tevreden over de manier waarop zij hun ideeën met steun van de Ideeënmakelaar kunnen realiseren?

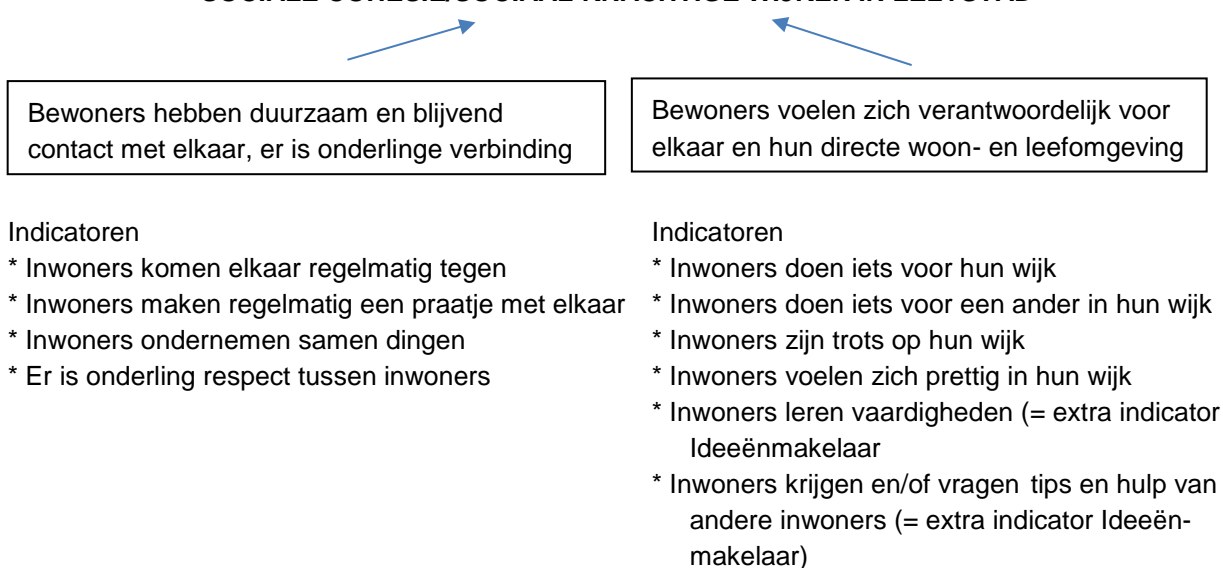
Zes doelstellingen regeling Ideeënmakelaar

1. Vermindering sociaal isolement
2. Vergroten actief burgerschap en deelname civil society
3. Stimuleren nieuwe collectieve arrangementen
4. Verbetering leefsituatie mensen met (meervoudige) problemen
5. Versterking zelfredzaamheid en zelfstandigheid
6. Vermindering van armoede en sociale uitsluiting

Toetsingskader

Vorbereidend op het evaluatieonderzoek hebben we het gewenste effect, namelijk sociaal krachtige wijken, vertaald naar een aantal indicatoren, die horen bij een sociaal krachtige wijk: zie afbeelding hieronder. Hiervoor hebben we o.a. de bestaande documenten van de gemeente Lelystad over doelen, resultaten, indicatoren en criteria benut, waaronder de tussenrapportage *Tussenstand Mensen Maken de Buurt: 1,5 jaar later* en de geformuleerde doelstellingen uit de regeling Ideeënmakelaar. Hiermee is een toetsingskader voor MMdB geformuleerd met specifieke onderdelen en criteria voor de Ideeënmakelaar (zie bijlage 4).

SOCIALE COHESIE/SOCIAAL KRACHTIGE WIJEN IN LELYSTAD

Onderzoeksaanpak

We hebben met een beknopte 360 graden evaluatie gewerkt, waarbij we vanuit verschillende stakeholders en perspectieven naar de bijdrage en het stimuleren van burgerinitiatieven vanuit MMdB, specifiek de Ideeënmakelaar, hebben gekeken. In de aanpak hebben we voor drie groepen respondenten gekozen, te weten de initiatiefnemers, inwoners/deelnemers aan de initiatieven en het team van de gemeente dat betrokken is bij MMdB en hun samenwerkingspartners.

Interviews initiatiefnemers

We hebben de initiatiefnemers van 30 buurtinitiatieven benaderd voor een telefonisch interview over hun bijdrage aan sociaal krachtige wijken en hun ervaringen met MMdB, soms specifiek de Ideeënmakelaar (zie bijlage 3). Van deze initiatieven zijn 19 ondersteund door MMdB en 11 door de Ideeënmakelaar. De gemeente Lelystad heeft toegang tot deze buurtinitiatieven en heeft als intermediair opgetreden tussen Movisie en het buurtinitiatief. 24 initiatieven waren al bekend vanuit de tussenevaluatie, waarvan vijf van de Ideeënmakelaar. Dit was een te klein aantal om uitspraken te doen over de meerwaarde en bijdrage van Ideeënmakelaar. Daarom zijn nog zes initiatieven van de Ideeënmakelaar toegevoegd. De selectie van de 24 buurtinitiatieven uit de tussenevaluatie was destijds willekeurig. Bij de selectie van de 11 initiatieven van de Ideeënmakelaar hebben we de volgende criteria voor een goede afspiegeling gehanteerd: verdeling over:

- de zes criteria/doelstellingen van de Ideeënmakelaar
- stadsdelen / stadsbreed
- type deelnemers/doelgroepen (mengeling van jeugd, ouderen, afstand tot arbeidsmarkt)

De omvang van het initiatief hebben we niet meegenomen als criterium. Voor de analyse hebben we naast de informatie uit bovengenoemde interviews het onderzoeksmateriaal van de tussenevaluatie benut.

Enquête deelnemers initiatieven

We hebben de inwoners/deelnemers aan die buurtinitiatieven via een schriftelijke vragenlijst (die mensen ook digitaal konden invullen) bevestigd of deelname aan het buurtinitiatief hen iets heeft opgeleverd en zo ja, wat (zie bijlage 4). Deze schriftelijke vragenlijst met gratis retourenvelop en de digitale link is via de initiatiefnemers verspreid. Na 3 weken is er digitaal een reminder verzonden aan de initiatiefnemers. In totaal is de vragenlijst onder 24 buurtinitiatieven verspreid. De overige initiatiefnemers zagen ofwel geen mogelijkheden om de vragenlijst te verspreiden of hebben we pas in de laatste fase van het onderzoek kunnen spreken waardoor het te laat was om de enquête ook onder hen te verspreiden. De afhankelijkheid van de medewerking van de buurtinitiatieven bij het uitzetten van de vragenlijst is vooraf als risico aangegeven.

Groepssessie en aanvullende interviews team gemeente en samenwerkingspartners

We hebben het team van de gemeente en hun samenwerkingspartners in een groepssessie bevestigd op de werkwijze van MMdB en de Ideeënmakelaar en het effect daarvan op het stimuleren van buurtinitiatieven. Daarnaast hebben we drie aanvullende, open telefonische interviews uitgevoerd met respectievelijk een leidinggevende en een opbouwwerker van stichting Welzijn Lelystad en met de Ideeënmakelaar. Dit hebben we gedaan om nog extra informatie te vergaren over de rol van het welzijnswerk in MMdB en de werkwijze van de Ideeënmakelaar.

In hoofdstuk 4 en 5 vindt u de resultaten van de interviews met de initiatiefnemers. In hoofdstuk 6 staan de resultaten van de enquête onder deelnemers beschreven en in hoofdstuk 7 de resultaten van de groepssessie en de aanvullende interviews met de gemeente en samenwerkingspartners.

4 Perspectief initiatiefnemers: bijdrage buurtinitiatieven aan sociaal krachtige wijken

We hebben de initiatiefnemers van 30 buurtinitiatieven benaderd en uiteindelijk 27 initiatieven kunnen bevragen op de bijdrage van hun initiatief aan sociaal krachtige wijken. Ook hebben we hen gevraagd naar de meerwaarde van MMdB of specifiek de Ideeënmakelaar voor het realiseren van hun initiatieven en hun tevredenheid daarover. Van de 27 initiatieven waren 18 initiatieven van MMdB en 9 specifiek van de Ideeënmakelaar. Met de andere drie is het niet gelukt om binnen de onderzoeksperiode contact te leggen of een afspraak te maken. We hebben voor dit onderzoek zoveel mogelijk dezelfde 24 buurtinitiatieven benaderd als die voor de tussenevaluatie zijn bevraged. Dat is in de meeste gevallen gelukt. Voor een enkel initiatief moest een alternatief aangedragen worden omdat bijvoorbeeld de contactpersonen waren verhuisd.

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van de interviews op de twee aspecten van sociaal krachtige wijken, te weten duurzaam en blijvend contact tussen inwoners (4.1) en verantwoordelijkheid voor elkaar en de omgeving (4.2) (zie ook indicatoren toetsingskader). In 4.3 gaan we nog specifiek in op de extra doelstellingen die de Ideeënmakelaar heeft te realiseren. In hoofdstuk 5 beschrijven we de resultaten van de interviews op de meerwaarde van MMdB en de Ideeënmakelaar zoals de initiatiefnemers die ervaren hebben en hun suggesties voor verbeterpunten.

4.1 Duurzaam en blijvend contact

In hoeverre vinden of ervaren initiatiefnemers dat hun initiatief bijdraagt aan duurzaam en blijvend contact en verbinding tussen inwoners? Komen inwoners door het initiatief elkaar tegen en maken ze regelmatig een praatje, ondernemen ze dingen samen met elkaar en hebben ze onderling respect voor elkaar?

Inwoners komen elkaar tegen en maken regelmatig praatje

Initiatiefnemers geven aan dat dankzij hun buurtinitiatieven inwoners elkaar tegenkomen en regelmatig een praatje maken. Buurtbewoners komen elkaar tegen tijdens laagdrempelige activiteiten zoals BBQ's en picknicks. Deze activiteiten zijn aanleiding voor onderlinge uitwisseling. Zij vervullen een ontmoetingsfunctie. Uit de interviews blijkt dat er verschillende fasen zijn te onderscheiden in het opbouwen van buurtcontacten. In de eerste plaats is er de fase van organisatie. De initiatiefnemers organiseren in de buurt draagvlak voor hun initiatief. Ze komen bij elkaar om gezamenlijk activiteiten te organiseren en komen in dit proces vanzelf hun burens tegen. In de tweede plaats vindt ontmoeting plaats tijdens de uitvoering van de activiteiten zelf. De deelnemers van activiteiten vormen bij elkaar een veel bredere groep dan de oorspronkelijke initiatief- en organisatiegroep. Tenslotte hebben georganiseerde activiteiten een vliegwieleffect in tijd en ruimte. Inwoners kennen elkaar voortaan, herkennen elkaar op pleinen en straten en spreken elkaar aan. De initiatieven hebben een activerende impact op het onderlinge contact in de buurt, ook op bewoners zoals nieuwkomers. Initiatieven versnellen het proces van contact leggen. Wanneer activiteiten regelmatig ondernomen worden draagt dat bij aan de duurzaamheid van contacten.

“Wij hebben ook een asielzoeker in de wijk. Die kwam toen met vrouw en kinderen. De andere bewoners vonden dat goed. Het geeft mij een goed gevoel dat deelname van asielzoekers geaccepteerd wordt, want aan het begin was men er niet zo blij mee. Het vreemde wordt bekend. Je ziet nu dat mensen dan met elkaar en ook met de asielzoekers normaal praatjes maken.”

Een initiatiefnemer

Inwoners ondernemen dingen samen

Elkaar treffen en met elkaar in gesprek gaan vergroot de kans om ook samen dingen te ondernemen. De interviews laten een grote verscheidenheid aan samenwerkingsverbanden dwars door leeftijdsgroepen en sociale klassen heen zien. Er blijkt een grote bereidheid te zijn bij initiatiefnemers om samen met hun familiale kring, vriendenkring en bredere sociale netwerk iets op zich te nemen, iets te beginnen of iets te verrichten. Dat varieert van handtekeningen verzamelen en flyereren tot een musical voor jongeren die uit de kast komen via een intergenerationale ontmoeting bij het verzorgingshuis. De buurtinitiatieven die we hebben geïnterviewd bewegen zich op het terrein van recreatie, educatie en samenlevingsopbouw in het sociaal domein. Zij dragen naar eigen zeggen in alle gevallen bij aan het samen ondernemen van dingen en daarmee samen bouwen aan een sociaal sterke wijk. Soms kleinschalig, soms grootschalig, variërend van een paar mensen tot honderden deelnemers. En bij uiteenlopende activiteiten, zoals soosactiviteiten, intergenerationale ontmoetingen, samen eten of verbouwen in een volkstuin, bij vaardigheidstrainingen of bij buurtbeheer.

De geïnterviewde initiatiefnemers zijn zich zeer bewust van het belang van het zelf doen, het samen ondernemen, ook bij fondsenwerving. Ze hebben het gevoel meer ondernemend te zijn dan voorheen, waarbij MMdB en de Ideeënmakelaar een stimulerende rol vervullen. Daarbij geven zij aan dat de bewoner alleen het soms niet redt. Wanneer de taak te zwaar is voor initiatiefnemers dan volgen de buurtbewoners niet meer. Zij kunnen in onvoldoende mate met elkaar sterk staan. Initiatiefnemers hebben dan behoefte aan een extra zet van de gemeente, bijvoorbeeld in de vorm van materiële steun of van advies van betrokken professionals.

“In 2016 heb ik het idee gehad: laten wij buurtpicknicks organiseren. Er wordt veel met elkaar omgegaan. Zonde dan om het niet te doen want dan gaat wellicht het contact tussen mensen verwateren. De picknick heb ik verbonden met een andere initiatief Generatieproeverij, die ik samen met een senior heb opgezet met ondersteuning van de Protestante Gemeente Lelystad, de Stadmakerij en Welzijn Lelystad. Wij brengen twee groepen, jongeren en ouderen bij elkaar, om van elkaar te proeven, elkaar eens te treffen in plaats van overlast van elkaar te hebben.”

Een initiatiefnemer

Inwoners hebben onderling respect voor elkaar

Initiatiefnemers geven aan dat de buurtinitiatieven ondersteund door MMdB positief hebben bijgedragen aan het onderlinge respect voor elkaar. Door elkaar te ontmoeten en samen dingen te doen, groeit het onderlinge respect, maar het plaatst initiatiefnemers soms ook voor leervragen. Uit de interviews blijkt bijvoorbeeld hoe buurtinitiatieven aan de ene kant spanningen uit de wijk wegnemen - koop ontmoet sociale huur, buitenstaander ontmoet gevestigde inwoners - en aan de andere kant soms voor nieuwe spanningen in de buurt zorgen. Soms verscherpt een initiatief de relatie van inwoners onderling. Wie bepaalt welk idee we gaan realiseren of hoe een opgeknapt park gebruikt wordt en door wie? Peuters? Tieners? Wel of geen voetbal? In die gevallen is professionele steun vanuit partnership nodig: adequate ondersteuning van inwoners bij moeilijke groepsprocessen. De kwaliteit van initiatiefnemers en andere sleutelfiguren speelt daarbij een rol van grote betekenis. Het gaat erom dat zij door hun gedrag autoriteit en leiderschap uitstralen, burens durven aan te spreken, niet op de persoon, maar vanuit positieve feedback en een waarderende houding naar elkaar toe.

4.2 Verantwoordelijkheid voor elkaar en de omgeving

In hoeverre vinden of ervaren initiatiefnemers dat hun initiatief bijdraagt aan de verantwoordelijkheid voor elkaar en de directe woon- en leefomgeving? Doen inwoners iets voor hun wijk of voor een ander in hun wijk, zijn zij trots op hun wijk en voelen ze zich er prettig?

Inwoners doen iets voor hun wijk of voor een ander in de wijk

Uit de interviews blijkt duidelijk dat inwoners dankzij de initiatieven iets doen voor hun wijk, zoals het opfleuren en leefbaar houden van de wijk of het onderhouden van een speelplek of gezamenlijke tuin. MMdB laat dit ook duidelijk terug komen in de criteria waaraan de initiatieven die zij ondersteunt moeten voldoen: van, voor en door inwoners. Het gaat om initiatieven van inwoners die iets voor de wijk willen doen. Ook meer betrokkenheid op elkaar is merkbaar, stellen de betrokken respondenten vast. Uit de interviews blijkt dat inwoners zich werkelijk voor elkaar inzetten als gevolg van actie van buurtinitiatieven. Ook hier geldt weer dat MMdB als criterium voor ondersteuning hanteert dat bewoners iets voor anderen gaan doen. Dit speelt een versterkende rol in de bereidheid van initiatiefnemers om zich bij hun activiteiten in te zetten voor 'anderen'.

“Mijn idee achter dat speelpleintje was mensen bij elkaar brengen. Oud en jong. Zodat, als er iets gebeurt we elkaar kunnen vinden. Een voorbeeld en aanleiding voor het initiatief is dat een paar jaar geleden mijn buurman een week dood in huis lag voordat hij gevonden werd. Ik schrik daarvan. Als je elkaar kent ga je elkaar bellen, elkaar zien, dan gebeurt zoiets niet zo gauw. Je moet bij elkaar terecht kunnen voor eten, feestjes, contact.”

Een initiatiefnemer

Inwoners zijn trots op hun wijk en voelen zich er prettig

De initiatiefnemers zijn trotser op hun wijk sinds zij buurtinitiatieven zijn gestart. Er is volgens de respondenten een veranderend beeld van de wijk en de sfeer van de wijk waarden zij positiever dan voorheen. Ook is het merendeel van de respondenten van mening dat hun buurtinitiatief eraan bijdraagt dat inwoners zich prettiger voelen in hun wijk. Interessant in dat opzicht is het beeld dat de inspanningen in het kader van MMdB en de Ideeënmakelaar leiden tot maatschappelijke 'ontspanning'. Niet alleen organiseren inwoners activiteiten voor ontspanning maar dragen deze activiteiten ook bij aan ontspannen verhoudingen tussen inwoners onderling. Men voelt zich prettig bij het gevoel dat de buurt de goede kant opgaat. Er is sprake van 'voortgang', de wijk 'gaat vooruit'.

“De verschillende buurtactiviteiten hebben ervoor gezorgd dat de sfeer weer ontspannen is en dat buren elkaar ontmoeten.”

“Mijn buurt: het ziet er nu werkelijk een stuk beter uit.”

Twee initiatiefnemers

4.3 De specifieke doelstellingen van de Ideeënmakelaar

Wat in de paragrafen hierboven is beschreven is vanuit het perspectief van de initiatiefnemer ook integraal van toepassing op de Ideeënmakelaar. Daarnaast kent de Ideeënmakelaar een aantal specifieke doelstellingen en indicatoren waarbij het de vraag is of de buurtinitiatieven daaraan bijdragen. In hoeverre vinden of ervaren initiatiefnemers dat hun initiatief, ondersteund door de

Ideeënmakelaar bijdraagt aan het leren van vaardigheden en het krijgen of vragen van tips en hulp van inwoners? Doen inwoners die deelnemen aan deze buurtinitiatieven sociale kennis en vaardigheden op, geven zij elkaar tips en adviezen?

Uit de interviews blijkt dat met name de wat groter opgezette, sociale projecten/buurtinitiatieven ondersteund door de Ideeënmakelaar aangeven hieraan bij te dragen. Daar worden activiteiten ontplooid waarin inwoners van elkaar leren, bijvoorbeeld hoe zij om kunnen gaan met moeilijke (opvoed)situaties, of respectvol contact kunnen opbouwen tussen verschillende groepen (ouderen en jongeren op het voetbalveld, of intergenerationele contacten). Maar ook activiteiten waarin inwoners werkervaring in bijv. een buurtwinkel kunnen opdoen als opstap naar werk of hoe zij kunnen stoppen met een verslaving.

“Een van de initiatieven is een jongerenproject. Het is gestart met zes kinderen en er komen nu tussen de 40 en 50 kinderen per week. Ik krijg te horen dat moeilijke kinderen hier veranderen, rustiger, beleefder worden. Dit komt door kinderen die als voorbeeld fungeren en door meer discipline. Nu zie je minder rotzooi op straat omdat zij op zondag opruimen. En ook worden zij aangesproken door oudere kinderen. Of bieden zij zelf hulp aan: ‘Mevrouw moet ik u helpen?’.”

Een initiatiefnemer

5 Perspectief initiatiefnemers: meerwaarde MMdB, Ideeënmakelaar en samenwerkingspartners

In dit hoofdstuk zoomen we in op de onderzoeksvraag of en welke meerwaarde het samenbrengen van de vijf regelingen in het loket MMdB en de functie Ideeënmakelaar heeft - in de ogen van initiatiefnemers - voor het stimuleren en realiseren van buurtinitiatieven. In hoeverre zijn de initiatiefnemers tevreden over de manier waarop zij hun ideeën kunnen realiseren? En wat zijn sterke punten en verbeterpunten? We gaan eerst in op MMdB (5.1), daarna specifiek op de Ideeënmakelaar (5.2) en als laatste op de samenwerkingspartners (5.3).

5.1 Meerwaarde en waardering MMdB

Over het geheel genomen waarderen de initiatiefnemers de inzet van MMdB als goed. Ze ervaren een open houding, medewerking, flexibiliteit en responsiviteit bij de gemeente. Reële mogelijkheden worden mogelijk gemaakt. De initiatiefnemers waarderen vooral het leggen van persoonlijk contact. Opvallend is dat de initiatiefnemers een onderscheid maken tussen enerzijds (hun contactpersoon bij) MMdB en anderzijds de gemeente als geheel. Zij waarderen het contact met MMdB-medewerkers en hun inzet binnen de ruimte die deze medewerkers van de gemeente krijgen. De initiatiefnemers ervaren hen als geëngageerd en efficiënt, terwijl ze bij de gemeente als geheel meer onverschilligheid en stroperigheid ervaren. Ook is het opvallend dat het loket MMdB onder die noemer niet echt bekend is bij bewoners. Sommige respondenten hadden pas van het loket gehoord tijdens de tussenevaluatie. Zij zien de bewonersconsulenten wel als onderdeel van de gemeente, maar weten niet dat zij van MMdB zijn. MMdB neemt voor inwoners de gedaante aan van hetzij de bewonersconsulenten (in dienst van de gemeente), hetzij de opbouwwerkers van Welzijn Lelystad. We focussen in deze paragraaf op de bewonersconsulenten. Opbouwwerk wordt verderop in een aparte paragraaf besproken bij de samenwerkingspartners.

Rollen van de bewonersconsulenten

MMdB vervult via de bewonersconsulenten een aantal rollen. We kunnen drie rollen onderscheiden: naar het buurtinitiatief zelf, naar de buurtinitiatieven onderling en de wijk en naar de gemeente toe.

Buurtinitiatieven

De rol van MMdB-medewerker strekt zich uit van meedenken en coaching tot administratieve ondersteuning en het beheren van het budget voor het buurtinitiatief. Buurtbewoners waarderen dat bewonersconsulenten werken met een individuele benadering via face-to-face contact. Op locatie en bij mensen thuis bespreken zij het buurtinitiatief, de doelen, aanpak en haalbaarheid.

Bewonersconsulenten spelen de rol van begeleider bij opstellen van een plan van aanpak, inclusief begroting en budgetbeheer, bij communicatie-uitingen en werving en bij het opdracht geven aan leveranciers van materiaal en diensten voor initiatieven. Maar ook bij advisering hoe om te gaan met spanningen tussen bewoners onderling. Onenigheden ontstaan namelijk weleens wegens verschillen in perspectief en belangen (zie ook 4.1 bij de alinea over onderling respect).

Buurtinitiatieven en de wijk

Bewonersconsulenten zorgen middels brede buurtbijeenkomsten dat ontmoeting plaatsvindt tussen (initiatiefnemers en deelnemers van) buurtinitiatieven. Bewoners leggen contacten waardoor duurzame en actieve netwerken kunnen ontstaan tussen bewoners, buurtinitiatieven, maar ook met de verwante kringen van sociale professionals in de wijk zoals welzijnsinstellingen, wijkagent of scholen. De

gedachte leeft dat inwoners onderling, instellingen onderling en inwoners en instellingen onderling baat hebben bij samenwerking in het sociaal domein.

Buurtinitiatieven en de gemeente Lelystad

De bewonersconsulenten leggen contacten met en zoeken ingangen bij beleidsafdelingen, die iets kunnen betekenen in het realiseren van een buurtinitiatief. Bedoeling is dat schotten en formele procedures zo min mogelijk drempels opwerpen en zo ervaren veel initiatiefnemers dit ook. Ook zorgen de bewonersconsulenten voor afspraken en acties die het buurtinitiatief mogelijk maken binnen een redelijk termijn (bijvoorbeeld zorgen voor een tekening voor de speeltuin door een stedelijk architect).

Sterke punten en verbeterpunten MMdB

De respondenten noemen de volgende sterke punten van MMdB:

- MMdB-medewerkers zijn sterk in het goed luisteren naar het verhaal van inwoners en staan open voor hun suggesties. De bewoners voelen zich serieus genomen. Zij ervaren enerzijds een erkenning van hun burgerkracht en anderzijds dat de overheid weet te helpen waar de burger het niet alleen kan. Het beeld ontstaat van een partnership: co-creatie vanuit wederkerigheid waarin teamgeest van inwoners en bewonersconsulenten onderling centraal staat.
- De kwaliteit van het werk van MMdB wordt gewaardeerd: de goede organisatie, voor- en nazorg, de helderheid vooraf over de randvoorwaarden, wat kan wel, wat kan niet. Het waarmaken van toezeggingen: zeggen wat je doet, doen wat je zegt. Helpen met administratieve rompslomp, na verloop van tijd navraag doen over hoe het gaat met het buurtinitiatief en evalueren. De initiatiefnemers ervaren dat hun contactpersoon bij MMdB 'echt vecht' bij de gemeente voor het buurtinitiatief, vanuit het buurtperspectief.
- De gekozen directe benadering van face-to-face dialoog met bewoners in hun eigen wijk is een sterk punt dat terugkomt in alle interviews.
- De plek van buurtinitiatieven in communicatie-uitingen van de gemeente zoals op de foto staan op de MMdB flyer of zorgen voor media aandacht zoals van het tv-programma Tuinruimers.

"Dit jaar moest ik een evaluatie invullen van wat ik had gedaan in 2017. Ik snap wel dat je dat moet doen, maar normaal doe je niet zo'n evaluatie. Het maakt je bewust van wat je doet. En dan denk je 'Ho, wat kan je niet allemaal doen in één jaar!' Het geeft je een idee van wat je kan en nog meer. Wij hebben nu nieuwe ideeën. Wij gaan uit eigen kring nagellakken en handmassages aanbieden."

Een initiatiefnemer

De respondenten noemen de volgende verbeterpunten van MMdB:

- De goede praktijken c.q. sterke punten verder uitbouwen en breed integreren in de werkwijze. Vooral de communicatie, zowel inhoudelijk als op het proces kan nog beter bij grootschalige buurtinitiatieven die veel tijd, middelen en persoonlijke inzet vergen.
- Wat betreft PR is een meer proactieve houding van de gemeente gewenst om de mogelijkheden die er zijn via MMdB nog bekender te maken. Zoek als gemeente naar meer en andere manieren van communicatie. Dus naast bijvoorbeeld flyers in de brievenbussen en op buurthuizen ook duidelijk aanwezig zijn met bijvoorbeeld stands bij publieke gelegenheden zoals de Koningsdag of de 5 mei viering.
- Meer duidelijkheid bij de start van het gesprek met bewoners over de omvang van het project, de omvang van het beschikbaar budget en of initiatiefnemers zich er goed van rekenschap geven dat sommige buurtinitiatieven een lang traject vergen. En zeker bij lange trajecten

zorgen voor een optimale responsiviteit van de gemeente wanneer betrokken inwoners vragen hebben over de voortgang.

- Verbeterslag in de directe benadering: naast mailen en bellen ook regelmatig langs komen en met elkaar om de tafel zitten.
- Er is bij initiatiefnemers behoefte aan ondersteuning bij het benaderen van andere bewoners. Bijvoorbeeld als het gaat om ouderen in een sociaal isolement, waar zitten zij in de wijk, hoe vinden en benaderen we ze?

5.2 Meerwaarde en waardering Ideeënmakelaar

Bij de analyse van de interviews valt op dat - net als bij MMdB - de respondenten onderscheid maken tussen enerzijds de functie van Ideeënmakelaar en anderzijds de gemeente Lelystad. De Ideeënmakelaar wordt goed gewaardeerd. De gemeente wordt als systeemwereld ervaren. Voor de initiatiefnemers vormt de functie van Ideeënmakelaar een waardevolle schakel tussen hun leefwereld en de gemeentelijke systeemwereld. Zij tonen expliciet waardering voor het feit dat de persoon die de functie van Ideeënmakelaar vervult zich naar beste vermogen inzet voor de buurtinitiatieven. Dit met begrip dat de functie uitgeoefend wordt binnen de grenzen van een vooraf vastgestelde gemeentelijke opdracht.

Rollen van de Ideeënmakelaar

De rol van de Ideeënmakelaar is vergelijkbaar met die van de bewonersconsulenten en de opbouwwerkers van Welzijn, maar de aard van de buurtinitiatieven die de Ideeënmakelaar ondersteunt is anders. De bewonersconsulenten richten zich op initiatieven in de fysieke ruimte, de opbouwwerkers richten zich over het algemeen op de wat kleinere, vaak eenmalige initiatieven met een sociaal karakter. Wat de buurtinitiatieven ondersteund door de Ideeënmakelaar specifiek maakt is tweeledig: verbreding en verdieping. Verbreding want de ondersteunde initiatieven hebben in het algemeen een breder karakter, in termen van sociale vraagstukken: bijvoorbeeld niet de buurt-BBQ in een bepaalde straat maar stedelijke, onderlinge opvang van ouders van autistische kinderen is onderwerp van interventie. Verdieping in de zin van de grootte van de vereiste organisatie, de mate van inzet, tijd en aandacht die gewijd wordt aan het opgepakte vraagstuk. Zo wil een buurtinitiatief wel eens uitgroeien naar een sociale onderneming. Wel is het zo dat waar Welzijn zich richt op het realiseren van collectieve arrangementen dit overlapt met de initiatieven die de Ideeënmakelaar ondersteunt. De kracht van de Ideeënmakelaar daarbij is dat ze vraaggericht, snel, efficiënt en met korte lijnen handelt, als een sociale ondernemer, los van allerlei organisatorische processen en regels.

Initiatiefnemers die bevraagd zijn over de Ideeënmakelaar geven aan dat de functie een meerwaarde heeft door het vervullen van verschillende rollen. Hier kunnen we net als bij MMdB een onderscheid maken tussen drie rollen die betrekking hebben op het buurtinitiatief zelf, buurtinitiatieven onderling en de wijk en naar de gemeente toe.

Burgerinitiatieven

Een rol bij de startfase is het meedenken over een buurtidee voor een initiatief. Initiatiefnemers geven aan dat de Ideeënmakelaar een goede sparringpartner is dankzij een brede kennis over wat er speelt en wat nodig is in Lelystad. In een vervolgfase ondersteunt de Ideeënmakelaar de inwoners bij het schrijven van een plan van aanpak. Het gaat om hierbij ook om een check op de uitvoerbaarheid, het expliciet maken van aanwezige hiaten en het geven van tips.

“Ik vind haar een super mens: zij gaat kijken wat haalbaar is, met wie wij kunnen samenwerken. Zij houdt het goed in de gaten heb ik ook gemerkt. Dat is geen overkill. Dat is geen flauwekul verhaal. Ik heb zelf gemerkt dat er mensen zijn die alleen subsidie vragen voor eigen belang. Zij werkt er niet aan mee.”

Een initiatiefnemer

Buurtinitiatieven en de wijk: netwerkontwikkeling.

De Ideeënmakelaar werkt gebiedsgericht en waar mogelijk brengt ze de bewoners samen via bijvoorbeeld netwerkbijeenkomsten. Het gaat dan om brede netwerkbijeenkomsten met zo mogelijk een functioneel en duurzaam karakter. Dit geldt voor die wijken waar al een behoorlijke mate van buurtinitiatieven bestaat. Deze werkwijze wordt zeer gewaardeerd door bewoners. Elkaar ontmoeten in een geschikte ruimte, en op een georganiseerde wijze in dialoog gaan en uitwisselen over activiteiten, maken van verder afspraken enz.

Naast deze grote netwerkbijeenkomsten zorgt de Ideeënmakelaar dat inwoners op reguliere basis contacten leggen met voor hun initiatief relevante instellingen c.q. functies zoals school, welzijn, woningcorporatie, multifunctionele accommodaties. Maar ook andersom omdat voor instellingen als een basisschool bepaalde buurtinitiatieven heel waardevol zijn voor de ouders en kinderen op die school.

Dat de bewonersconsulenten van MMdB zich richten op initiatieven in het fysieke domein en welzijn op initiatieven met een sociaal karakter, is een onderscheid dat initiatiefnemers vanuit hun leefwereld niet maken. De Ideeënmakelaar speelt daar soepel op in en treedt waar nodig door werkterreinen heen om samen te werken en af te stemmen. En zo gebeurt het dat het opbouwwerk samen met onderwijs, de wijkraad en de kerk aan de slag gaat. Deze netwerken en integrale aanpak van de Ideeënmakelaar zien de respondenten als waardevol voor de afstemming tussen vraag en aanbod van onderop. Het sluit aan bij de leefwereld. Deze integrale werkwijze is ook ingegeven door het feit dat vraagstukken zoals leefbaarheid, sociaal isolement en werkloosheid moeilijke vraagstukken zijn die een veelzijdige aanpak vergen. Bij deze integrale aanpak poogt de Ideeënmakelaar als verbindingsfunctie, als schakel te functioneren.

Buurtinitiatieven en de gemeente Lelystad

De Ideeënmakelaar faciliteert de initiatieven door de weg langs de gemeentelijke beleidsafdelingen te verkennen en vrij te maken om de ontwikkeling van het initiatief mogelijk te maken. Net als bij MMdB al is genoemd is het de bedoeling dat schotten en formele procedures zo min mogelijk drempels opwerpen en een integrale aanpak mogelijk is die aansluit bij de ideeën en leefwereld van de initiatiefnemers.

Opvallend is dat een aantal initiatieven dat onder de Ideeënmakelaar valt niet begrensd is tot straat, buurt, wijk of zelfs stadsdeel. Zij hebben namelijk de hele stad tot werkgebied en haar inwoners als doelgroep. Initiatieven lijken ook zeer zelfredzaam, hebben de ambitie om zichzelf financieel te bedruipen. De initiatiefnemers zijn over het algemeen zeer bekwaam in het mobiliseren van inwoners. De initiatiefnemers hebben ook vaak vanuit de leefwereld een duidelijke mening en idee over doel en aanpak. Dit kan soms leiden tot wrijvingen met de Ideeënmakelaar die zelf een opdracht heeft vanuit de gemeente. Wel weet men elkaar uiteindelijk te vinden door het gelijk van de ander te erkennen. Men benut maximaal de mogelijkheden binnen het door het bestuur vastgesteld kader.

Sterke punten en verbeterpunten Ideeënmakelaar

De respondenten noemen de volgende sterke punten van de Ideeënmakelaar:

- De Ideeënmakelaar is goed in het omgaan met bewoners. De initiatiefnemers waarderen haar bemiddeling tussen gemeente en inwoners. Zij weet bruggen te slaan tussen de straat en stadhuis, tussen leefwereld en systeemwereld.
- Uit de interviews komen vijf succesfactoren van de werkwijze van de Ideeënmakelaar naar voren, die zorgen voor laagdrempeligheid in het contact van inwoners met de gemeente. Dit zijn: een goede relatie en vertrouwen, een actieve en open houding, betrokkenheid en een zakelijke instelling.
 - o Een goede relatie: Het vaakst noemen de respondenten het bouwen van een goede relatie tussen initiatiefnemers en gemeente. De Ideeënmakelaar wordt benaderd of legt zelf het eerste contact met inwoners, die een idee hebben. De kennismaking op het stadhuis wordt gevolgd door een persoonlijke afspraak met de initiatiefnemers in hun eigen buurt. Er is alle ruimte voor inwoners om hun idee en het verhaal erachter te vertellen. De basis voor een vertrouwensrelatie tussen inwoner en gemeente is dan gelegd.
 - o Vertrouwen: initiatiefnemers hebben vertrouwen in de Ideeënmakelaar. Dat zien we terug in de kwalificaties die de initiatiefnemers in de interviews geven aan de werkhouding van de Ideeënmakelaar: zij is 'betrouwbaar', 'wil wel' en 'doet haar best'. Initiatiefnemers hebben ook vertrouwen in de relatie tussen de Ideeënmakelaar en gemeente. Een initiatiefneemster: “Zij kwam in deze functie die nog niet vast stond. Die vorm moest door haar zelf worden gegeven. Twee jaar verder staat zij daar. Zij is in staat geweest om het te doen. Dat moet het ambtelijk apparaat en bestuurders vertrouwen geven. Dat zij geschikt is voor deze klus.”.
 - o Actieve en open houding: Een andere succesfactor is de bereikbaarheid en actieve houding (responsiviteit) naar initiatiefnemers. De Ideeënmakelaar is altijd te bereiken per mail en telefoon, geeft altijd antwoord en doet dit in klare taal. Een initiatiefneemster: “Ze faciliteert. Is fantastisch. Het beste idee van de gemeente. Omdat voorheen mensen veel ideeën hadden, maar die belandden op een stapel. Je hoorde niets meer over.”.
 - o Betrokkenheid: de initiatiefnemers ervaren dat de Ideeënmakelaar zeer betrokken is bij haar taak. Zij doet veel om dingen voor elkaar te krijgen voor de buurtinitiatieven die zij begeleidt.
 - o Een zakelijke instelling: De initiatiefnemers waarderen de zakelijkheid van de Ideeënmakelaar. Ze is duidelijk over de regels, recht toe recht aan over de kwaliteit van de ingediende voorstellen, heeft tijdig oog voor de hiaten. Maar ze geeft zaken ook altijd een kans, met waar nodig een stukje begeleiding om een verbeterde versie van het initiatief in te dienen.

De respondenten noemen de volgende verbeterpunten van de Ideeënmakelaar:

- In de meeste reacties van de initiatiefnemers wordt als verbeterpunt de inbedding van de functie van Ideeënmakelaar in het reguliere, gemeentelijke beleid genoemd. De Ideeënmakelaar zou een breder én structureel karakter binnen de gemeente Lelystad moeten krijgen. De initiatiefnemers zijn van mening dat de Ideeënmakelaar duurzaam moet doorgaan en meer ruimte moet krijgen, waarbij het uitgangspunt is dat de eigenaarschap van initiatieven bij de bewoners blijft berusten.
- Net als bij MMdB is behoefte aan een pro-actievere attendering van inwoners op het aanbod en de mogelijkheden van de Ideeënmakelaar en het realiseren van buurtinitiatieven.

“Achter de Ideeënmakelaar gaat het uiteraard om iets groters, om de overheid. En in deze wereld kan een goede idee dood gaan aan bureaucratie. De Ideeënmakelaar kan oordelen wat kan en niet kan. Aan de achterkant, de beleidslijn, moet men erop vertrouwen dat zij het kan. Dat ik de Ideeënmakelaar geen 10 geef voor uitstekend functioneren heeft te maken met wat achter de schermen gebeurt: de vertraging, de trage overheid. Het zorgt dat alles blijft stagneren. De Ideeënmakelaar heeft relatief weinig uren om iets voor een stad zoals Lelystad te bouwen. Als persoon is zij geweldig.”

Een initiatiefnemer

5.3 Meerwaarde en waardering samenwerkingspartners

In MMdB werken bewonersconsulenten en de Ideeënmakelaar samen met opbouwwerkers van Welzijn Lelystad en sociale professionals van andere organisaties om buurtinitiatieven te stimuleren en te realiseren. Deze partners kwamen ook ter sprake in de interviews met de initiatiefnemers. De lokale partners die vooral werden genoemd zijn: Welzijn Lelystad en Woningcorporatie Centrada. Soms worden ook de kerken genoemd, zoals de Hervormde Gemeente Lelystad. Buurtinitiatieven komen in contact met Welzijn Lelystad als het gaat om initiatieven met een sociale component, terwijl de bewonersconsulent zich richt op initiatieven in het fysieke domein, maar in de praktijk lopen de zaken door elkaar en maken initiatiefnemers dat onderscheid niet. Ook hebben veel initiatieven vaak een fysiek en een sociaal aspect. Bijzonderheid van Centrada is dat deze lokale partner over een eigen financiële regeling voor buurtbudgetten beschikt. Dit werkt aanvullend op MMdB en werkt positief voor buurtinitiatieven. Ook de kerken beschikken over eigen buurtbudget. Daarop doen buurtinitiatieven soms ook een beroep.

De intermediaire rol die deze sociale professionals vervullen naar MMdB is heel belangrijk en wordt gewaardeerd. Soms weten de initiatiefnemers niet of nauwelijks van het bestaan van MMdB. In hun beleving hebben zij te maken met sociale professionals die hun belangen behartigen en zaken regelen met de gemeente. Ook over de kwaliteit van de inzet van deze sociale professionals, met name het directe contact, de informatie, het meedenken vanuit het perspectief van de bewoner zijn de respondenten positief. Ze ervaren ondersteuning bij vragen zoals: hoe ga je om met spanningen tussen bewoners of hoe mobiliseer je inwoners? De rol van de sociale professionals is ondersteunend, de zeggenschap blijft bij de bewoners.

“Ik heb een tussenpersoon van welzijn, want ik moet iedere jaar aanvragen. Vorige jaar had hij moeite om mijn budget rond te krijgen. Hij heeft voor mij gevochten. En dan hebben zij samen gepraat en hebben gemeente en welzijn besloten dat het beter was dat het budget voor de koffieochtend uit MMdB zou komen. Het is mij medegedeeld. Mij maakt het niet uit als het maar komt. Dat is toch een formaliteit.”

Een initiatiefnemer

6 Perspectief deelnemers: bijdrage buurtinitiatieven aan sociaal krachtige wijken

Om erachter te komen of deelnemers van buurtinitiatieven bepaalde effecten van het buurtinitiatief ervaren, hebben we hen hierover bevraagd met een schriftelijke vragenlijst. Hiervoor hebben we de indicatoren voor sociaal krachtige wijken uit het toetsingskader vertaald naar een aantal stellingen die we de deelnemers via de vragenlijst hebben voorgelegd (zie bijlage 4). Initiatiefnemers zijn uitgenodigd om de schriftelijke vragenlijst en/of de digitale link onder hun betrokkenen/deelnemers te verspreiden.

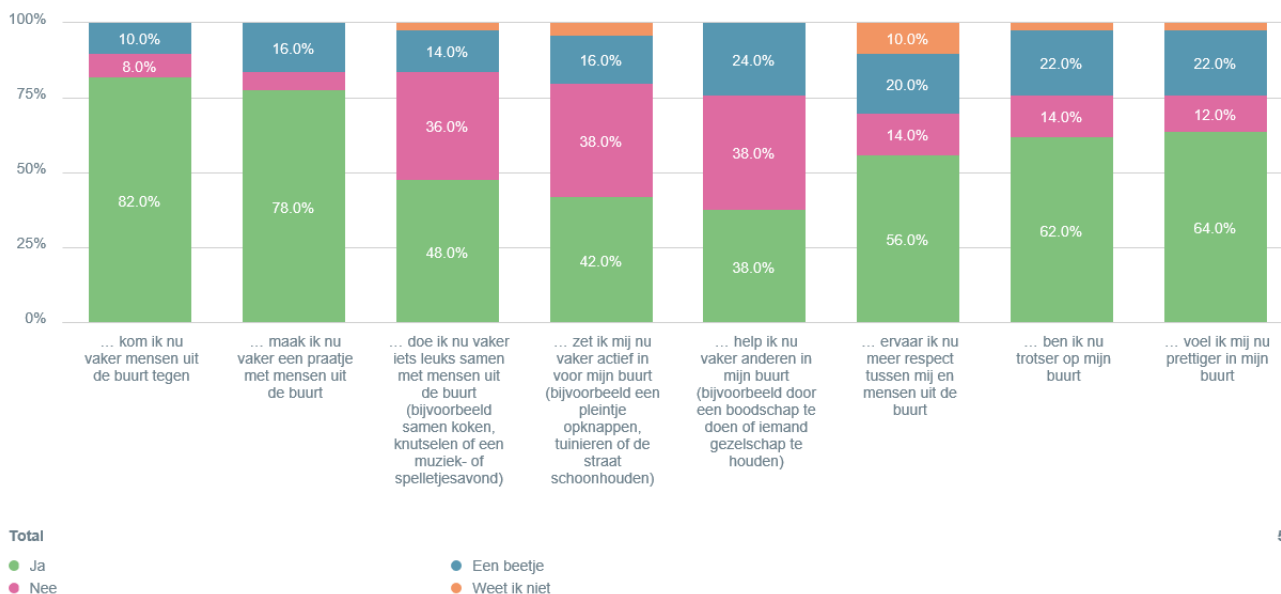
Van de 24 benaderde initiatieven is door deelnemers van 10 initiatieven gereageerd: 6 initiatieven vanuit MMdB en 4 initiatieven vanuit de Ideeënmakelaar. In totaal zijn er 50 reacties op de vragenlijst ontvangen. De verdeling van respondenten is niet helemaal evenredig. Zo zijn van 1 specifiek initiatief 20 reacties ontvangen en van sommige andere initiatieven maar één. We hebben gekeken of de resultaten sterk veranderen als we dit ene initiatief minder zouden meewegen in de resultaten. Ondanks dat de percentages iets wijzigen, blijft het totaalbeeld ongeveer gelijk. Waar dit erg afwijkt geven we dit aan. Door de geringe respons ten opzichte van het totaal aantal respondenten, geven de resultaten geen mogelijkheid tot het trekken van harde conclusies, maar wel een inkijkje in de ervaringen vanuit het perspectief van deelnemers aan de initiatieven.

6.1 Bijdrage buurtinitiatieven aan sociaal krachtige wijken

Vaker mensen tegen komen en een praatje maken

De resultaten op de stellingen laten zien dat deelnemers ervaren dat zij door het buurtinitiatief nu over het algemeen vaker mensen uit de buurt tegen komen (82%) en vaker een praatje met mensen uit de buurt maken (78%). Ook geeft een ruime meerderheid aan zich trotser (62% is trotser, 22% een beetje trotser) en prettiger (64% voelt zich prettiger, 22% een beetje prettiger) te voelen door het buurtinitiatief.

Door dit buurtinitiatief ...

Gecorrigeerd voor het initiatief met veel respondenten zien we dat deelnemers iets minder aangeven vaker iets leuks samen met de buurt te doen (verhouding ja 40% / nee 43%) en iets minder vaak anderen te helpen (verhouding ja 30% / nee 46%).

Deelnemers ondernemen (meer) acties, maar niet allemaal

Op de stellingen die gaan over meer actiegerichte aspecten liggen de verhoudingen anders. Het gaat daarbij om iets samen doen met mensen uit de buurt, zich actief inzetten voor de buurt en het helpen van anderen in de buurt. Ondanks dat men hier meer verdeeld op antwoordt, geeft nog steeds meer dan de helft van de respondenten (58 tot 62%) aan deze aspecten vaker of iets vaker te doen dan voorheen. 36 tot 38% van de respondenten geeft aan deze activiteiten echter *niet* vaker te doen dan voorheen.

Of er meer respect ervaren wordt vindt een aantal deelnemers een lastig te beantwoorden stelling, 10% weet het niet. Er is maar een gering percentage dat vindt dat er niet meer respect is (14%), en 56% van de deelnemers is van mening dat het respect tussen hen en de mensen uit de buurt is toegenomen.

Levert het initiatief u nog iets anders op: *“Ja, ik weet dat ik van waarde ben!”*

Een deelnemer

Sociale contacten en gezelligheid

Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan dat het initiatief hen ook nog iets anders oplevert dan de mogelijkheden die wij genoemd hebben. Kijkend naar hun reactie liggen deze vooral in de sfeer van meer contacten, meer mensen leren kennen, wat plezier en gezelligheid oplevert. Een klein aantal respondenten benoemt ook dat het initiatief er voor zorgt dat zij wat vaker de deur uit komen. Daarnaast geeft een persoon aan dat het hem of haar oplevert dat hij/zij mensen kan helpen door klusjes voor mensen te doen.

“Ik zie er naar uit om naar de vrouwenochtend te gaan, anders kom ik bijna de deur niet uit. Leuk om eens andere mensen te ontmoeten.”

Een deelnemer

6.2 Bijdrage buurtinitiatieven aan extra doelstellingen Ideeënmakelaar

Aan de deelnemers van de initiatieven die vanuit de Ideeënmakelaar worden ondersteund en gestimuleerd zijn nog een paar extra stellingen voorgelegd, om te peilen in hoeverre het initiatief volgens de deelnemers bijdraagt aan de doelstelling van de regeling van de Ideeënmakelaar. Er is met stellingen gevraagd naar het leren van vaardigheden in het dagelijks leven, het krijgen van tips, hulp en steun en het al dan niet vaker om hulp vragen bij mensen uit de buurt / netwerk in tegenstelling tot van een hulverlener.

Door dit buurtinitiatief... (n=18)

Deze vragen zijn door 18 respondenten van vier verschillende initiatieven ingevuld. De resultaten laten een verdeeld beeld zien. Opvallend is dat een aantal respondenten aangeeft (een beetje) vaardigheden te leren, maar een even zo groot deel ook aangeeft dit niet te ervaren. Als we controleren of dit afhankelijk is van het initiatief dan is dat niet zo. Van eenzelfde initiatief geven verschillende deelnemers verschillende reacties weer. De ene deelnemer ervaart dus nuttige vaardigheden te leren die van pas komen in het dagelijks leven; de ander niet. Opvallend is dat 10 van de 18 respondenten aangeven nu (iets) vaker hulp of advies te vragen uit hun buurt of netwerk in plaats van aan een hulpverlener. Dat mensen elkaar vaker tegen komen en een praatje maken (sociaal contact) lijkt daarmee voor een aantal deelnemers aanleiding te zijn om deze contacten ook vaker te benutten bij een hulpvraag.

Ten slotte konden respondenten nog extra opmerkingen kwijt over het initiatief waar zij bij betrokken zijn. Enkele respondenten hebben dit gedaan waarbij vooral lovende woorden volgden als: 'moet blijven' of 'heel gezellig'. Enkele individuele opmerkingen van deelnemers met een kanttekening:

- *'Wij hebben meerdere buurtinitiatieven en merken dat het initiatief steeds vanuit dezelfde mensen komt. Langzaamaan komen wel steeds meer mensen uit de buurt naar de activiteiten die wij organiseren.'*
- *'Het is moeilijk om vrijwilligers te krijgen, die zich willen inzetten voor een betere buurt.'*

7 Perspectief gemeente en samenwerkingspartners: meerwaarde MMdB en Ideeënmakelaar voor stimuleren buurtinitiatieven

We hebben een groepsessie georganiseerd met bewonersconsulenten van MMdB en hun teamleider van de gemeente, de Ideeënmakelaar, opbouwwerkers van Stichting Welzijn Lelystad, buurtregisseurs van woningcorporatie Centrada, voorzitters van twee wijkraden, een directeur van een basisschool en een buurtvoorlichter. Tijdens deze sessie zijn de deelnemers met elkaar in gesprek gegaan over de werkwijze van MMdB en de Ideeënmakelaar en wat deze bijdraagt aan het stimuleren van buurtinitiatieven. Dit hebben zij eerst in kleine groepjes gedaan aan de hand van een aantal concrete buurtinitiatieven, die betrokken zijn bij het onderzoek. Om te zorgen voor diversiteit in casuïstiek, hebben we eerst de buurtinitiatieven in een matrix gecategoriseerd. We hebben alle 30 initiatieven langs de x-as 'weinig-veel inspanning' en de y-as 'weinig-veel bereik/omvang'¹ gescoord. Ieder groepje heeft drie of vier initiatieven gekozen die ze kennen en die verspreid zijn over de matrix. Opvallend was dat veel van de initiatieven van de Ideeënmakelaar rechtsmidden/boven in de matrix scoren: veel inspanning met matig tot veel bereik. De initiatieven van MMdB lieten een diverser beeld zien, maar scoorden over het algemeen onderin de matrix: weinig inspanning, en variërend van weinig tot veel bereik. In het laatste deel van de groepsessie hebben we de uitkomsten plenair besproken: wat werkt in de werkwijze van MMdB en de Ideeënmakelaar als het gaat om het stimuleren en realiseren van buurtinitiatieven en wat kan beter? Daarnaast hebben we nog drie aanvullende telefonische interviews gehouden met respectievelijk een opbouwwerker en een leidinggevende van Welzijn Lelystad en de Ideeënmakelaar. Op deze manier konden we meer informatie verzamelen over de werkwijze van en samenwerking met Welzijn Lelystad en de werkwijze van de Ideeënmakelaar.

Hieronder beschrijven we in paragraaf 7.1 wie betrokken zijn bij het stimuleren van buurtinitiatieven en geven we een impressie van de werkwijze die wordt gehanteerd. In hoofdstuk 5 is daar vanuit het perspectief van de initiatiefnemer ook al het een en ander over gezegd en zullen we hier en daar verwijzen. In 7.2 beschrijven we wat werkt in de werkwijze van MMdB, de Ideeënmakelaar en de samenwerkingspartners en in 7.3 wat beter kan.

7.1 Huidige werkwijze

De betrokkenen en hun rol

Inwoners kunnen op verschillende plekken terecht met hun ideeën, bij de bewonersconsulenten van MMdB en de Ideeënmakelaar, maar ook bij bijvoorbeeld de opbouwwerkers in de wijk en de buurtregisseurs van Centrada. De drie bewonersconsulenten, de Ideeënmakelaar en de opbouwwerkers werken in het kader van MMdB veel met elkaar samen en zijn daarover redelijk tevreden. Voor inwoners is MMdB één loket. Achter de schermen wordt het werk verdeeld en schakelen de bewonersconsulenten met elkaar en met hun collega's van andere afdelingen. De drie bewonersconsulenten zijn verdeeld over Lelystad en houden zich bezig met aanvragen van bewoners die gaan over de openbare ruimte. De Ideeënmakelaar houdt zich met de sociale component van aanvragen en met ideeën die iets betekenen voor mensen die onder het gemeentelijk sociaal domein vallen zoals ouderen die langer zelfstandig thuis wonen, jongeren met problemen of mensen met een

¹ Voor deze categorisering hebben we bepaald dat bereik/omvang van bijvoorbeeld vijf inwoners of een straat weinig bereik is en meer dan 30 inwoners en de hele buurt of verder veel bereik is.

afstand tot de arbeidsmarkt. Het opbouwwerk houdt zich bezig met de aanvragen waarbij de sociale component voorop staat en meestal wat kleiner van omvang zijn, zoals buurtfeesten, koffie-inloop.

Het opbouwwerk heeft veel contacten met bewoners in de wijk, spart met bewoners over hun ideeën en heeft vaak een schakelfunctie tussen de inwoner en de gemeente. Ook werkt ze veel samen met Centrada en andere professionals in de wijk. Centrada heeft zijn eigen loket en buurtbudget, maar werkt ook samen met MMdB, verwijst initiatieven soms door naar MMdB of haakt aan bij initiatieven. Daarom heen zijn ook andere partners actief, zoals de buurtvoorlichters en de wijkraden. De wijkraden richten zich op de leefbaarheid, sociale samenhang en veiligheid in de wijk, ondersteunen buurtinitiatieven en werken daarbij samen met opbouwwerkers en de gemeente. De buurtvoorlichters informeren mensen huis aan huis over de mogelijkheden in de wijk, geven flyers mee en nodigen buurtbewoners uit voor activiteiten. Ook andere organisaties zoals basisscholen verwijzen ouders en hun kinderen door naar de vele initiatieven in buurten en wijken. Hierdoor ontmoeten ouders en kinderen elkaar ook buiten school. Daarnaast spelen ook de kerken een belangrijke rol, zie 5.3.

De Ideeënmakelaar heeft een specifieke rol binnen MMdB (zie ook 5.2), waaraan ook specifieke doelstellingen zijn gesteld (zie H3). Een van de kenmerken van de initiatieven die ondersteund worden door de Ideeënmakelaar is het repeterende karakter van de activiteiten. Het gaat niet om eenmalige activiteiten zoals een buurtbarbecue, maar om activiteiten die regelmatig terugkomen, waardoor mensen vaker kunnen deelnemen en elkaar vaker kunnen ontmoeten. Dit komt ook tegemoet aan het gegeven dat mensen vaak even de tijd nodig hebben om te gaan participeren in een activiteit. De projecten die worden ondersteund door de Ideeënmakelaar zijn voor iedereen. De doelgroepen vallen onder de Wmo, Jeugdwet en/of Participatiewet. Door verschillende functies in een activiteit te combineren, zoals in een voetbalacademie waarin jongeren sociale vaardigheden opdoen én technische talenten ontwikkelen én armoede bestreden wordt, snijdt het mes van de initiatieven die door de Ideeënmakelaar worden ondersteund, aan meerdere kanten.

Impressie van de werkwijze/aanpak om een initiatief te stimuleren

De werkwijze is afhankelijk van het initiatief en wat er nodig is aan ondersteuning, maar de eerste stap is altijd het contact met de initiatiefnemer (zie ook hoofdstuk 5 over de rollen van de bewonersconsulenten, de Ideeënmakelaar en de samenwerkingspartners). Dit kan tot stand komen omdat de initiatiefnemer zichzelf meldt, maar kan ook via bijvoorbeeld de opbouwwerkers tot stand komen. De consulent en/of de opbouwwerker kan vervolgens de initiatiefnemer ondersteunen om het idee op papier te krijgen en te komen tot een eerste begroting en de eigen bijdrage van bewoners. Vervolgens wordt het initiatief getoetst aan de MMdB criteria: is het initiatief van, voor en door inwoners? Als het initiatief wordt toegekend, wordt het daarna begeleid en ondersteund bij de uitvoering en wordt nazorg geboden.

De uitvoering kan afhankelijk van de aard van het initiatief veel of weinig inspanning vragen en korter of langer duren. Een initiatief als de *Hanging baskets* gaat snel. De bewoners doen telefonisch of per mail een aanvraag. Ze moeten vervolgens 2 a 3 namen opgeven van bewoners die betrokken zijn en ontvangen vervolgens van de gemeente het gewenste aantal bakken. Bewoners moeten onderling afstemmen welke planten zij willen kopen en kopen zelf aarde en planten. Bewoners geven aan de gemeente door aan welke lantaarnpalen de baskets hangen. Er wordt daarmee bewust ingezet op verantwoordelijkheid en eigenaarschap bij de inwoner.

Initiatieven die bijvoorbeeld betrekking hebben op *Informeel spelen* vragen vaak meer inspanning en een langere adem. Bewoners moeten allereerst zelf de buurt langs voor akkoord van medebewoners.

Vervolgens wordt een aantal bewonersbijeenkomsten georganiseerd om ideeën voor een speelplek te bespreken. Bewoners maken een tekening en daarna bespreekt de gemeente dit intern. Een stedenbouwkundig architect maakt de officiële tekening. Bij goedkeuring wordt het project uitgevoerd door een aannemer, maar met ondersteuning van de bewoners. Bewoners adopteren de plek en onderhouden zelf het groen en de afvalbak. Ook hier zie je in de werkwijze de inzet op eigen verantwoordelijkheid en eigenaarschap bij de inwoner terug. In zo'n traject spelen ook andere gemeentelijke afdelingen een rol, bijvoorbeeld omdat de bodem gecheckt moet worden op aanwezigheid van waterleidingen en elektriciteitskabels en dat kost vaak tijd, ook door regelgeving. Intern lopen consultants hier tegen aan: als je een specialist nodig hebt, moet je op zoek naar een andere beleidsafdeling die andere prioriteiten heeft. Daar zijn ze regelmatig met grote opdrachten bezig, waardoor er weinig tijd is voor de vragen van bewonersconsultanten en buurtinitiatieven. Dit geeft dan vertraging naar inwoners toe, die soms moeilijk is uit te leggen.

7.2 Wat werkt?

Onderlinge samenwerking en een gezicht naar buiten

De initiatieven kunnen zowel fysiek als sociaal van karakter zijn, maar vaak loopt het door elkaar heen, want samen groen adopteren en onderhouden, versterkt ook de sociale contacten en de samenhang. Dit geeft weer dat initiatieven van inwoners vaak niet in een hokje zijn te stoppen en dat is precies waar de één loket gedachte van MMdB op inspeelt (zie ook H5). Als een aanvraag binnenkomt wordt niet meer gekeken of het iets sociaals of fysieks is. MMdB heeft ervoor gezorgd dat inwoners bij één punt terecht kunnen en dat er in de backoffice snel kan worden gehandeld en gereageerd door de korte lijnen tussen de consultants en Ideeënmakelaar onderling en met de samenwerkingspartners zoals het opbouwwerk in de wijk. Ook de kennis die bij de consultants aanwezig is en het snel weten te vinden van collega's draagt hieraan bij. De inwoner hoeft niet te zoeken naar de juiste ingang of plek waar hij met zijn initiatief terecht kan. Voor de buurtvoorlichters maakt dit het werk ook gemakkelijker, het is eenvoudig uit te leggen aan inwoners waar ze terecht kunnen met ideeën en vragen. De bewonersconsultanten en Ideeënmakelaar kunnen vanuit MMdB snel reageren en terugkoppelen naar inwoners. Er zijn geen vaste beoordelingsmomenten, waar een inwoner op moet wachten. De inwoner krijgt zo snel mogelijk een reactie. Soms heeft er al binnen een dag of een paar dagen besluitvorming plaatsgevonden.

“MMdB zorgt voor ontzettend korte lijnen binnen het stadhuis. Wij kunnen daardoor snel schakelen. Er is veel kennis bij de bewonersconsultanten en we weten snel collega's te vinden. We kunnen dus snel naar bewoners terugkoppelen. Ze benaderen de gemeente en hebben binnen een dag een antwoord. Het wordt enorm gewaardeerd dat het dezelfde dag wordt opgepakt, los van hoe lang de procedure daarna nog duurt. Dat kan langer duren afhankelijk van het initiatief en de eventuele regelgeving. Maar als je goed contact hebt, korte lijnen, dan kun je steeds snel terugkoppelen”

reactie Ideeënmakelaar en bewonersconsultant

Kortom, met MMdB is:

- er een makkelijk vindbare ingang voor bewoners met ideeën, voor alle aanvragen zowel fysiek als sociaal
- er een duidelijk aanspreekpunt voor bewoners en daarmee betere communicatie tussen bewoners en gemeente (structureel en persoonlijk)
- er een soepele samenwerking en zijn er korte lijnen binnen de gemeente en tussen partners

- de besluitvorming laag georganiseerd en kan er daarom snel gehandeld en gereageerd worden richting inwoners
- er een focus op de inzet en eigenaarschap van inwoners zelf
- het imago van de gemeente verbeterd. De gemeente heeft door MMdB lijntjes naar de wijk, inwoners hebben binnen 24 uur antwoord en de uitstraling is 'hoe dan ook, we gaan het doen'.

Daarnaast brengt de inzet van de Ideeënmakelaar ook specifieke werkzame elementen op het terrein van verbinding en afstemming met zich mee:

- Er worden netwerkbijeenkomsten gerealiseerd waar initiatieven kennis van elkaar kunnen nemen en van elkaar kunnen leren. Dit werkt heel goed in bijvoorbeeld de Zuiderzeewijk.
- Hierdoor is er verbinding tussen initiatieven en zicht op waar deelnemers naartoe kunnen en gebruik van kunnen maken.
- Gericht op ideeën die voor iedereen zijn, een ontmoetingsplek voor iedereen, wat positief werkt in wijken met een mix van culturen.
- Een aanjager die positieve energie meebrengt en met een krachtige uitstraling inwoners benadert en ondersteunt bij activiteiten die gericht zijn op sociaal zwakkeren of mensen in een sociaal isolement.

7.3 Wat kan beter?

Samenwerking is goed, maar afstemming kan nog beter

De partners zijn positief over de onderlinge samenwerking tussen bijv. gemeente en opbouwwerk, maar het kan nog beter. Ze merken op dat ze nog beter van elkaar moeten weten wat een ieder doet en de verwachtingen over en weer ook duidelijker bespreken en afstemmen. Vragen die ze daarbij stellen zijn: wat valt onder MMdB, de Ideeënmakelaar en wat onder opbouwwerk, is opbouwwerk er alleen voor sociale initiatieven en hoe zit het dan met initiatieven waarbij het onderscheid tussen fysiek en sociaal moeilijk te maken is? Daarnaast houdt welzijn zich bezig met het organiseren van collectieve arrangementen. De initiatieven die de Ideeënmakelaar ondersteunt liggen daar dicht tegenaan, wat een gevoel van concurrentie kan geven. Afstemming hierover is belangrijk, ook in de uitvoering. Alle partners hebben behoefte om een aantal keren per jaar structureel bij elkaar te komen en af te stemmen in de uitvoering. De afspraken voor dit soort momenten zijn er wel, maar komen nog onvoldoende van de grond. Die momenten van afstemming worden gemist om daadwerkelijk tot een integrale aanpak te komen rond het stimuleren van buurtinitiatieven.

Welzijn merkt daarbij op dat de zichtbaarheid van het opbouwwerk in MMdB beter kan. De schakelfunctie die welzijn heeft tussen inwoners en gemeente mag duidelijker naar voren komen, ook in communicatie-uitingen. Dit heeft deels te maken met de aandacht hiervoor vanuit de gemeentelijke communicatie, maar mogelijk ook met de pro-activiteit van de partners zelf op dit vlak. De ene partner is meer gewend om successen te laten zien via bijv. sociale media dan de andere partner.

Tegelijkertijd wordt opgemerkt dat de aandacht die opbouwwerkers kunnen besteden aan de ondersteuning van buurtinitiatieven soms op de tweede plaats lijkt te komen. Stichting Welzijn heeft twee opdrachten van de gemeente, namelijk het aanjagen van bewonersinitiatieven en het realiseren van collectieve arrangementen voor inwoners die in een sociaal isolement verkeren of sociaal zwak zijn. Het team van opbouwwerkers heeft ten aanzien van deze opdrachten een gedeelde focus, maar hoe de aandacht en inzet precies verdeeld wordt is afhankelijk van het aantal vragen en de gewenste ondersteuning. Ook de rol van het opbouwwerk is veranderd: ze voert niet zelf meer ideeën en

activiteiten van inwoners uit, maar ze faciliteert en ondersteunt inwoners en wijst hen de weg om het zelf te doen. Hierdoor moet welzijn soms ook nee verkopen. Ook het grote verloop van personeel speelt hierbij een rol. Met als gevolg dat de beschikbaarheid van het opbouwwerk in bijeenkomsten en in de samenwerking en ondersteuning van buurtinitiatieven soms wordt gemist en bewonersconsulenten het zelf oppakken.

Uitwisselen en kennis delen over (succesvolle) initiatieven

Er is behoefte om meer uit te wisselen over vragen die er in een wijk leven, welke initiatieven er zijn en wat er aan zit te komen. Dit is handig voor de gemeente en samenwerkingspartners, maar ook voor de buurtvoorlichters en bijvoorbeeld scholen om vragen in te brengen en kennis te nemen van allerlei initiatieven in de wijk. Ook is er de wens om wijkoverstijgend meer te delen over succesvolle initiatieven, zodat andere wijken mogelijk ook zo'n initiatief kunnen realiseren of op ideeën worden gebracht. Wel moet het initiatief dan vaak vertaald worden naar een eigen vorm, passend bij de wijk, want kopiëren werkt vaak niet. De netwerkbijeenkomsten die de Ideeënmakelaar in bijvoorbeeld de Zuiderzeewijk organiseert, zou ook een geschikte manier kunnen zijn voor andere wijken. Wel moet de context daar geschikt voor zijn: je hebt actieve bewoners nodig en voldoende aanbod van initiatieven.

Daarbij constateren betrokkenen dat uit sociaal zwakkere wijken nauwelijks aanvragen komen, terwijl het daar juist nodig is. Dit is wel het gat waar de Ideeënmakelaar en ook welzijn inspringt, door zelf initiatief te nemen, contact te leggen en in samenwerking met bijvoorbeeld de wijkraad op zoek te gaan naar vragen en ideeën bij inwoners. Maar om in die wijken initiatieven te stimuleren kost veel inspanning (je moet inwoners aan de hand nemen) en het resultaat is soms nog beperkt. In de sociaal krachtiger wijken gaat dat beter.

Daarnaast bestaat er behoefte bij betrokkenen om beter af te wegen of het initiatief de investering waard is. Draagt het voldoende bij aan sociaal krachtiger wijken? Er zijn twijfels bij enkelen over het faciliteren van de zoveelste buurtbarbecue, moestuin of hanging baskets, zeker in de rijkere wijken. Ook wordt geopperd dat er meer ingezet moet worden op structurele activiteiten in plaats van leuke, eenmalige ad hoc activiteiten.

Communicatie en ondersteuning richting inwoners

De ingang die MMdB biedt voor inwoners mag nog bekender worden. Maak bewoners duidelijk waar ze met hun ideeën terecht kunnen! Maar maak ook duidelijk in de communicatie dat het heel gewenst en welkom is om als bewoner ideeën te hebben over de buurt. Geef ook bekendheid aan de activiteiten die er allemaal zijn, de ene activiteit kan ook weer tot de aanvraag van een nieuwe activiteit leiden (sneeuwbaaleffect). En als bewoners met ideeën komen kunnen ze vooral ondersteuning gebruiken bij het indienen van een aanvraag en het maken van een begroting, want veel bewoners vinden dit lastig.

“Er is dankzij MMdB en de ideeënmakelaar een stijgende lijn in burgerparticipatie in Lelystad, maar er is ook nog veel te doen!”

voorzitter wijkraad

8 Samenvattende conclusies en aanbevelingen

We hebben vanuit het perspectief van de initiatiefnemers, van de deelnemers aan initiatieven en van de gemeente en samenwerkingspartners antwoorden gezocht op de volgende onderzoeksvragen:

- dragen buurtinitiatieven bij aan het realiseren van sociaal krachtige wijken en zo ja, op welke wijze?
- heeft het samenbrengen van de vijf regelingen in het loket MMdB meerwaarde voor het stimuleren en realiseren van buurtinitiatieven, ook t.o.v. hoe het voorheen was, en zo ja welke meerwaarde?
- in hoeverre zijn bewoners tevreden over de manier waarop zij hun ideeën kunnen realiseren?

Voor de evaluatie van de Ideeënmakelaar gelden vergelijkbare vragen, maar meer toegespitst op het specifieke karakter van de Ideeënmakelaar:

- dragen buurtinitiatieven die ondersteund en gestimuleerd worden vanuit de Ideeënmakelaar bij aan een of meerdere doelstellingen van deze regeling en zo ja, op welke wijze?
- heeft de Ideeënmakelaar meerwaarde voor het stimuleren en realiseren van buurtinitiatieven, ook t.o.v. hoe de situatie voorheen was en zo ja welke wijze?
- in hoeverre zijn bewoners tevreden over de manier waarop zij hun ideeën met steun van de Ideeënmakelaar kunnen realiseren?

Hieronder geven we de conclusies weer ten aanzien van deze onderzoeksvragen, waarbij we de verschillende perspectieven ook met elkaar in verband brengen. Tevens geven we vanuit de interviews en groepsessie een aantal aanbevelingen om de impact van buurtinitiatieven en de meerwaarde van MMdB en de Ideeënmakelaar verder uit te bouwen.

8.1 Buurtinitiatieven dragen bij aan sociaal krachtige wijken

Uit de interviews met initiatiefnemers blijkt dat de buurtinitiatieven die door MMdB c.q. de Ideeënmakelaar worden uitgevoerd bijdragen aan sociaal krachtige wijken. Alle buurtinitiatieven scoren volgens de initiatiefnemers positief op de indicatoren uit het toetsingskader. Alle initiatieven starten met contact tussen inwoners, wat in veel gevallen de basis is voor meer betrokkenheid op elkaar en zorg voor de ander en de buurt. Vanuit het perspectief van de initiatiefnemer kunnen we stellen dat de initiatieven ertoe bijdragen dat bewoners duurzaam en blijvend contact met elkaar hebben en er onderlinge verbinding is, en dat bewoners zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en hun directe woon- en leefomgeving. Zo is De Knusse Koffiekan die door MMdB ondersteund wordt een goed voorbeeld van een project waarbij inwoners met verschillende achtergronden, qua cultuur en religie, sociale klasse en leeftijd, daadwerkelijk met elkaar in contact worden gebracht. Ze doen zo interculturele ervaring op met het perspectief van anderen en daarmee wordt de basis gelegd voor meer onderling respect. Activiteiten zoals de *Participatietuin* die door de Ideeënmakelaar ondersteund wordt dragen bij aan meer verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de leefomgeving en het van elkaar leren en vaardigheden ontwikkelen.

Als we dit perspectief vergelijken met de analyse van de enquête onder deelnemers van initiatieven valt het volgende op:

- Als het gaat om elkaar tegenkomen, met elkaar een praatje maken zitten deelnemers en initiatiefnemers nagenoeg op eenzelfde lijn.

- Deelnemers zijn in vergelijking tot de initiatiefnemers meer verdeeld over de impact van het buurtinitiatief op het activeren van inwoners om iets te doen voor een ander in de wijk of voor de wijk. Dit geldt ook wat de Ideeënmakelaar betreft voor het aspect 'leren van elkaar/vaardigheden opdoen'. Deels kan dit te maken hebben met de relatief lage respons op de vragenlijst (10 van de 30 initiatieven), waarbij de aard van de deelnemende initiatieven de uitkomst kan bepalen.
- Deelnemers aan initiatieven die onder de Ideeënmakelaar vallen scoren hoog op de stelling 'Ik vraag vaker mensen uit mijn buurt'. In die zin is er juist wel sprake van activering naar anderen toe. Voor een deel van de deelnemers dragen de buurtinitiatieven dus bij aan doelstellingen van deze regeling.

We zouden kunnen concluderen dat initiatiefnemers de impact van hun buurtinitiatief positiever beoordelen dan de deelnemers aan hun initiatief, daar waar het gaat om verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en de omgeving en het leren van elkaar en vaardigheden opdoen. Aan de andere kant moet worden opgemerkt dat de respons op de enquête (10 van 30 initiatieven) geen totaalbeeld geeft. We hebben bijvoorbeeld geen respons gekregen van een aantal initiatieven, waarvan de activiteiten en de interviews met initiatiefnemers heel duidelijk maken dat er sprake is van activering (richting arbeidsmarkt of zorg) en van elkaar leren. Het kan zijn dat respons vanuit deze initiatieven een ander beeld had opgeleverd.

8.2 MMdB en Ideeënmakelaar hebben meerwaarde voor buurtinitiatieven

Uit de interviews met initiatiefnemers blijkt een duidelijke meerwaarde van MMdB en de Ideeënmakelaar bij het stimuleren van buurtinitiatieven. Waardering en tevredenheid uit zich op een aantal elementen:

- Door nagenoeg alle initiatiefnemers wordt de open houding en responsiviteit van MMdB en de Ideeënmakelaar naar de bewoners toe vermeld en gewaardeerd. Er wordt goed geluisterd naar de inwoners, er wordt geïnvesteerd in het opbouwen van een vertrouwensrelatie, men is bereikbaar voor vragen en reageert snel.
- Face-to-face contact is voor initiatiefnemers een belangrijk werkzaam element. Het persoonlijke contact, op locatie bij de inwoners zelf, is een goede werkwijze voor een optimale ondersteuning van inwoners. Dit zou ook nog meer mogen.
- Het bestaan van één loket zien de initiatiefnemers als een duidelijke verbetering. De onderlinge samenwerking en korte lijnen achter de schermen maakt dat er snel gereageerd en gehandeld kan worden richting initiatiefnemers.
- Initiatiefnemers zijn positief over de verbindingen die gelegd worden tussen buurtinitiatieven onderling en tussen hun initiatief en andere instellingen. De contacten, de dialoog en de uitwisseling zijn waardevol.
- Tenslotte waarderen de deelnemers de zakelijkheid en daarmee gepaard gaande duidelijkheid. MMdB en de Ideeënmakelaar zijn duidelijk in wat kan en niet kan en hoe en doen dit in alle fasen van het proces.

Vergelijkbare punten worden ook genoemd door het team van de gemeente en samenwerkingspartners tijdens de groepssessie en aanvullende interviews: zie paragraaf 7.2. In die zin worden de positieve punten die MMdB, de Ideeënmakelaar en hun samenwerkingspartners zelf in de praktijk ervaren, ook zo beleefd door de initiatiefnemers. Wel maken de initiatiefnemers in de interviews een duidelijk onderscheid tussen enerzijds de medewerkers van MMdB en Ideeënmakelaar

waarmee zij in direct contact staan en anderzijds de gemeente als geheel. Zij waarderen de gecommitteerde en efficiënte werkwijze van deze individuele intermediairs, maar blijven kritisch over de onverschilligheid en stroperigheid van de gemeentelijke organisatie. Initiatiefnemers weten niet altijd wat MMdB eigenlijk is, maar zij zien de intermediairs die er werken (de bewonersconsulenten) wel als onderdeel van de gemeente. In die zin lift het imago van de gemeente mee op het positieve beeld dat inwoners van deze intermediairs en hun werk hebben. In het verlengde daarvan hebben de initiatiefnemers dan ook een breed gedeelde wens dat de integrale werkwijze van MMdB en specifiek de Ideeënmakelaar in het reguliere beleid van de gemeente Lelystad wordt ingebed.

8.3 Impact en meerwaarde verder uitbouwen

Hoe zouden de betrokkenen bij MMdB en de Ideeënmakelaar de impact van buurtinitiatieven op sociaal krachtige wijken kunnen vergroten? En hoe zouden zij hun eigen meerwaarde in het stimuleren van die initiatieven kunnen uitbouwen. We doen een aantal aanbevelingen:

Afwegen waarin we investeren: sociaal rendement

Betrokkenen constateren dat de buurtinitiatieven vaak uit de sociaal krachtiger wijken komen. Uit sociaal zwakkere wijken komen nauwelijks aanvragen, terwijl het daar juist nodig is. In deze wijken moet vaak nog contact gelegd worden en is het nodig om actief op te zoek te gaan naar vragen en ideeën bij inwoners, want ze komen in deze wijken vaak niet vanzelf naar boven. Inwoners moeten vaak meer bij de hand genomen worden. Het opbouwwerk richt zich op wijken waar ze nog geen netwerk heeft. Ze maakt kennis, profileert zich en gaat op zoek naar signalen en vragen. Ze prikkelt en probeert bewustwording bij inwoners aan te jagen over wat ze zelf kunnen doen. De gemeente zou, met een specifieke opdracht richting welzijn, nog meer in het gat richting sociaal zwakkere wijken kunnen springen.

Bij de vraag waarin geïnvesteerd moet worden, stellen betrokkenen zich ook de vraag of alle initiatieven waarin nu wordt geïnvesteerd wel voldoende bijdragen aan sociaal krachtiger wijken. Denk aan leuke, vaak eenmalige activiteiten als een buurtfeest of de hanging baskets. Tegelijkertijd blijkt ook uit dit onderzoek dat het onderlinge contact waar activiteiten als een buurt-bbq aan bijdragen de basis zijn voor meer participatie. Maar zouden we voor meer sociaal rendement niet meer moeten inzetten op structurele activiteiten, omdat die meer zouden bijdragen aan sociaal krachtiger wijken? Ouders, kinderen en ouderen zijn gebaat bij structurele, blijvende activiteiten. Ook is het vaak zo dat inwoners, potentiële deelnemers, wat langer de tijd nodig hebben om de stap te zetten om deel te nemen. Een dialoog over het sociaal rendement van initiatieven tussen alle betrokkenen is aan te raden, zodat de verschillende perspectieven op dit vraagstuk gedeeld kunnen worden, wat mogelijk kan uitmonden in scherpere criteria.

Acties richting inwoners/initiatiefnemers

Zoals in 8.2 reeds genoemd hebben de initiatiefnemers de wens dat de integrale werkwijze richting buurtinitiatieven en specifiek de Ideeënmakelaar in het reguliere beleid van de gemeente Lelystad wordt ingebed. De goede praktijken en sterke punten van de werkwijze worden daarmee verder verbreed en uitgebouwd binnen de gemeentelijke organisatie. Daarnaast worden vanuit de initiatiefnemers een aantal punten genoemd, waarop extra ondersteuning of aandacht gewenst is en die het stimuleren van buurtinitiatieven verder versterken.

Extra ondersteuning of aandacht is gewenst:

- bij spanningen die buurtinitiatieven kunnen oproepen: wie in de wijk bepaalt?
- als de taak om samen te ondernemen (tijdelijk) te zwaar is voor de initiatiefnemers
- bij grootschalige en lange trajecten die een lange adem en veel responsiviteit en communicatie met de initiatiefnemer vragen
- bij vragen over hoe je andere bewoners bereikt en benadert, zoals jongeren of eenzame ouderen

Daarnaast is MMdB voor velen geen bekend begrip. Initiatiefnemers adviseren om als MMdB en Ideeënmakelaar pro-actiever te zijn in de communicatie over wie zij zijn, wat de mogelijkheden zijn voor inwoners, etc. Deze aanbeveling kwam ook terug bij de gemeente en samenwerkingspartners zelf.

Waar ook nog winst te behalen is de uitwisseling over en tussen buurtinitiatieven en andere instellingen. Deze uitwisseling vindt niet overal plaats, maar waar het wel gebeurt wordt het als waardevol ervaren. Belangrijk is om te variëren in de vorm van deze uitwisseling, want de context van de wijken verschilt. Dus een netwerkbijeenkomst zoals in de Zuiderzeewijk is misschien niet de meest passende vorm voor uitwisseling in een andere wijk.

Betere samenwerking achter de schermen

Als het gaat om de samenwerking en afstemming tussen MMdB, Ideeënmakelaar, welzijn en andere partners kan dit nog beter. Uit de interviews met de initiatiefnemers blijkt niet direct dat initiatiefnemers last hebben van ruis in die samenwerking, maar achter de schermen speelt dit wel. Dit beschrijven we in 7.3. Hoewel er in de afgelopen periode al veel ruis is weggenomen, speelt nog steeds de onduidelijkheid over wie doet wat en onderlinge verwachtingen die uiteen lopen. Dit vraagt om een open gesprek hierover.

De opdrachtverlening aan Stichting Welzijn biedt mogelijk ook nog aanknopingspunten om de samenwerking te verbeteren. Zoals eerder in 7.3 is gezegd is de opdracht van de gemeente aan Stichting Welzijn tweeledig: naast het aanjagen van bewonersinitiatieven ook het realiseren van collectieve arrangementen. Beide opdrachten strijden om tijd en aandacht en de indruk bestaat dat de ondersteuning van buurtinitiatieven op de tweede plaats lijkt te komen. Aanpassing van de opdracht aan Stichting Welzijn zou hierin wat kunnen opleveren, zodat opbouwwerkers meer tijd en ruimte hebben voor het stimuleren van buurtinitiatieven en het er op af gaan, ook in wijken waar bewoners niet uit zichzelf met vragen en ideeën komen. Hiermee kan ook het sociaal rendement van buurtinitiatieven vergroot worden, omdat er ruimte ontstaat om te investeren in het aanjagen van initiatieven in sociaal zwakkere wijken. Want het opbouwwerk zit diep in de buurt, zij kan bewonersgroepen ondersteunen en ontdekken wat er nog meer speelt in de buurt. MMdB en specifiek de Ideeënmakelaar hebben korte lijnen in het stadhuis en de connectie naar bijvoorbeeld een opzichter voor inwoners die iets willen. Daarom is de samenwerking tussen deze partners heel lucratief, maar kan deze nog optimaler worden benut. Dit roept bij een aantal ook de suggestie op om MMdB en de inzet van welzijn op het terrein van buurtinitiatieven niet apart te organiseren maar veel meer te bundelen.

Daarnaast kan ook de manier van verantwoorden hierbij een rol spelen. Wanneer een organisatie wordt afgerekend op output, bijvoorbeeld op het aantal initiatieven dat ze stimuleert in plaats op outcome, zoals de bijdrage aan sociaal krachtiger wijken, heeft dat gevolgen voor de activiteiten en de werkwijze van een organisatie. Ook in dit geval is de gemeente aan zet om een ander type opdracht af te geven, meer gericht op het maatschappelijk resultaat dat je met elkaar wilt realiseren.

Tot slot

In 2018 heeft de Nationale Ombudsman onderzoek gedaan naar de rol van overheidsinstanties bij burgerinitiatieven (Nationale Ombudsman, 2018). Als we de resultaten van het onderzoek in Lelystad plaatsen in het licht van het onderzoek van de Nationale Ombudsman, valt op dat Gemeente Lelystad met MMdB en de Ideeënmakelaar invulling geeft aan de drie aanbevelingen c.q. uitgangspunten die de Nationale Ombudsman noemt voor de behoorlijke invulling van de omgang van overheid met burgerinitiatieven, namelijk:

- Een constructieve houding;
- Optreden als één overheid;
- Heldere en kenbare keuzes.

Met deze evaluatie geeft Lelystad praktisch invulling aan de oproep van de Ombudsman aan overheidsinstanties om na te gaan hoe het er bij hen voor staat en te bekijken wat er in de organisatie nodig is om burgerinitiatieven serieus te nemen.

Door verder te gaan op de gekozen weg van open communicatie en korte lijnen tussen gemeente en inwoners, kan de gemeente Lelystad burgerparticipatie in haar stad verder verbeteren en uitbouwen. Het ondernemerschap en snel handelen los van allerlei organisatorische processen, dat we zien bij de bewonersconsulenten, maar zeker ook bij de Ideeënmakelaar, is daarbij van grote waarde. Evenals hun efficiënte en vraaggerichte aanpak en de samenwerking met maatschappelijke partners. Het is te verwachten dat een dergelijke aanpak van burgerparticipatie een positief impact zal hebben in de stad en dus een meerwaarde heeft bij het bouwen aan sociale krachtige wijken waarin inwoners verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en hun leefomgeving. Een wenkend perspectief voor een Stad waar Mensen Maken de Buurt.

9 Bronnenlijst

Boss, E. (2013). *De ideeënmakelaar als succesvolle stimulator van burgerparticipatie*. Utrecht: Movisie.

Blokland, T. (2009). *Oog voor elkaar: veiligheidsbeleving en sociale controle in de grote stad*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Communicatieplan *Mensen maken de Buurt* (2016)

Zuithof, M. (2016). *Kwaliteitseisen aan burgerinitiatieven: meerwaarde of dooddouner?* Utrecht: Movisie

Mensen Maken de Buurt (2018). *Tussenstand Mensen Maken de Buurt: 1,5 jaar later*.

Verhoef, J.; Ruitenburg, M.; Luttmmer, C.; Heirweg, D & Andric, S. (2018). *Burgerinitiatief: Waar een wil is.... Onderzoek naar de rol van overheidsinstanties bij burgerinitiatieven*. Nationale Ombudsman.

10 Bijlagen

Bijlage 1

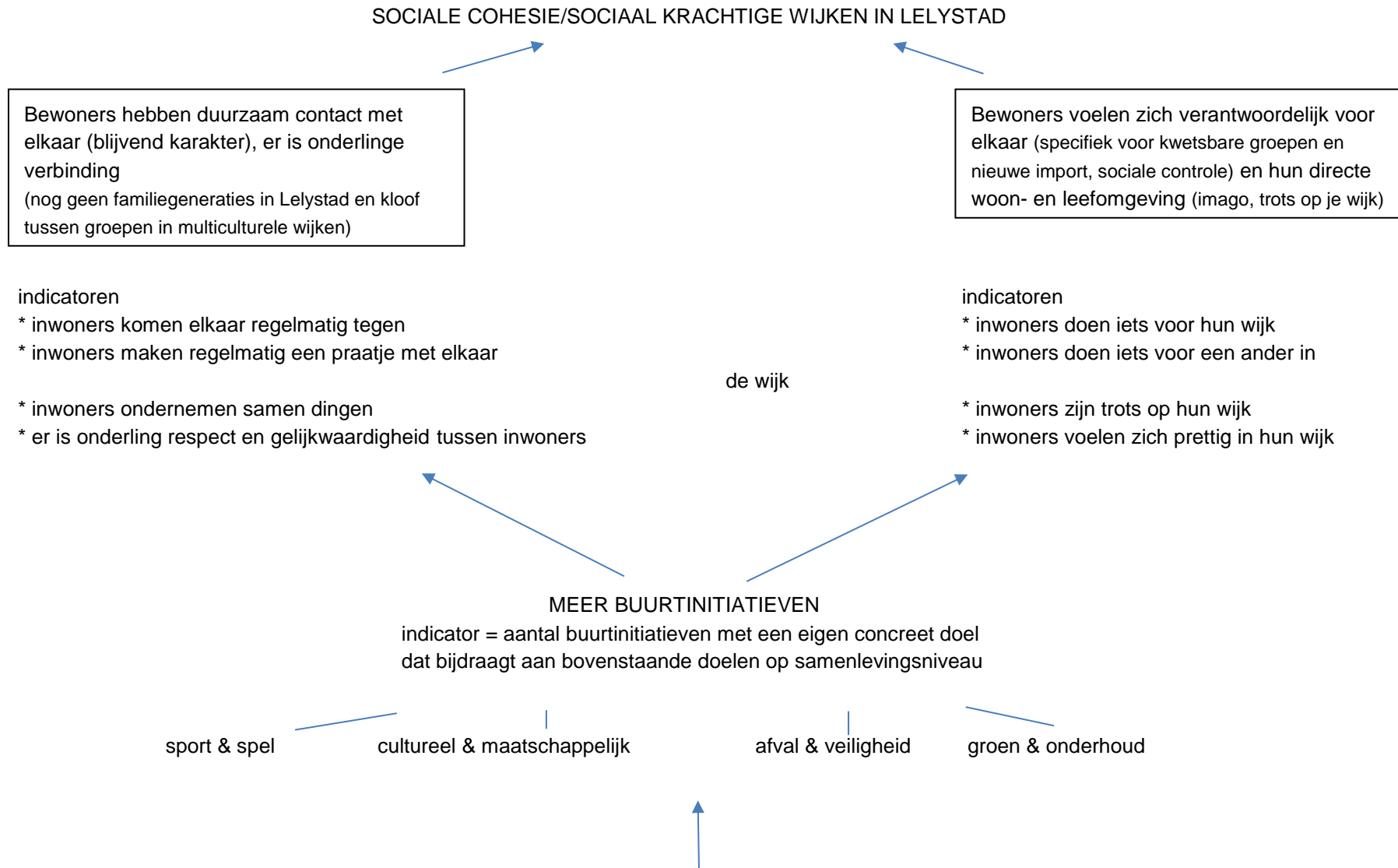
De regelingen die onder Mensen Maken de Buurt vallen zijn:

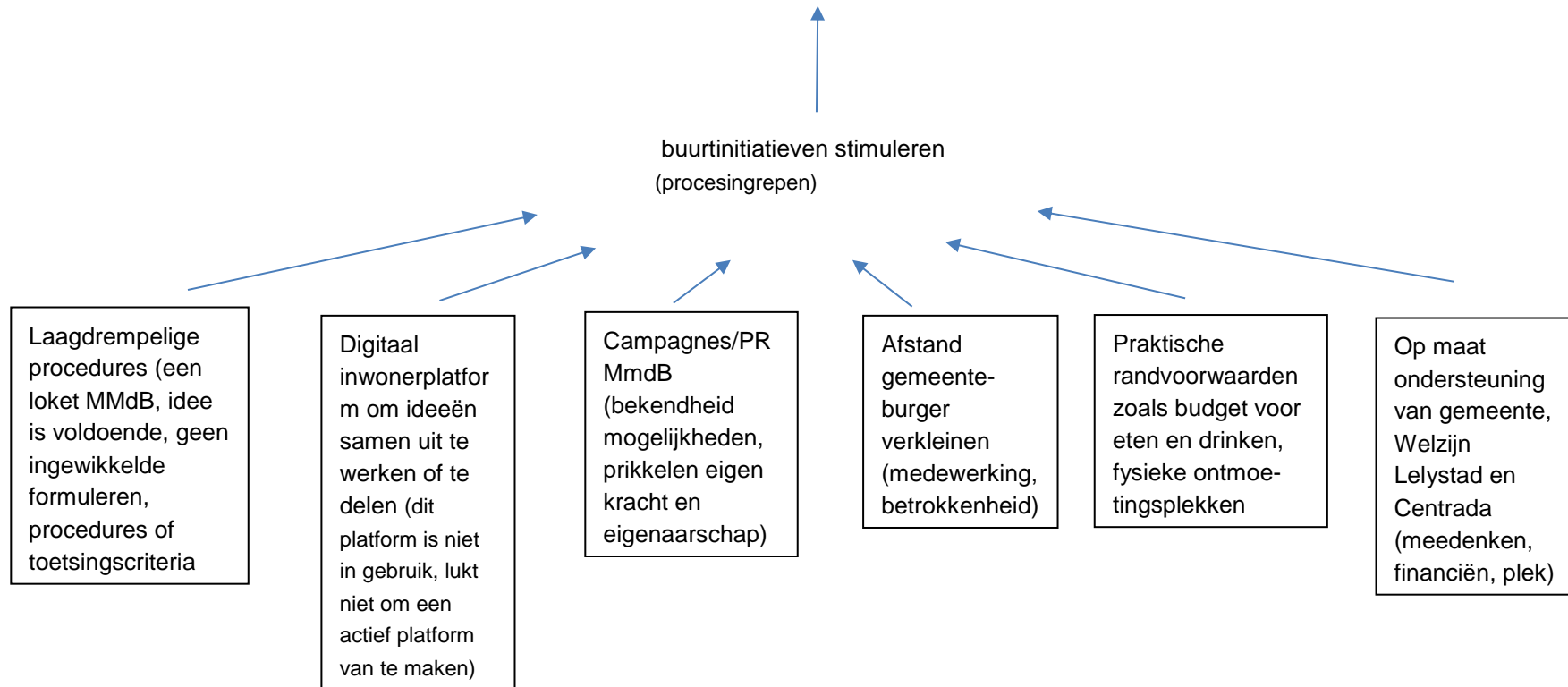
Gemeentelijke regeling	Doel
Buurtbudget	Het stimuleren van bewonersinitiatieven gericht op verbetering van de leefbaarheid in de wijk en het vergroten van sociale binding, betrokkenheid bij en verantwoording voor de directe woon- en leefomgeving.
Mensen Maken de Buurt	Het faciliteren van buurtinitiatieven, waarin sociaal en fysiek samenvloeien en de eigen verantwoordelijkheid van bewoners centraal staat, om de in gang gezette beweging van activiteit en betrokkenheid op buurtniveau te versterken. Stapsgewijs wordt meer invulling gegeven aan een steeds grotere inzet en zeggenschap van de bewoners zelf.
Stedelijke Vernieuwing op Uitnodiging	In 2013 zijn gemeente en Centrada een nieuwe werkwijze gestart, waarbij alle betrokken partijen in de wijk zijn uitgenodigd om met initiatieven te komen. Een langjarig traject m.b.t. verbetering van het particulier woonbezit (woning en directe omgeving).
Ideeënmakelaar Transitie 3 D's	Ondersteuning te geven aan inwoners van Lelystad, die initiatieven willen nemen voor uitvoering van projecten/activiteiten met een maatschappelijke meerwaarde en die in principe voldoen aan de criteria van het transitiefonds Sociaal Domein.
Zwerfafval	Bewoners en kinderen bewust maken van het zwerfafvalprobleem. Bewoners motiveren en stimuleren om in hun buurt zelf de handen uit de mouwen te steken. Educatieprojecten opstarten (bijvoorbeeld met/bij scholen) om kinderen bewust te laten worden van milieu/zwerfafval/recyclen.

De meeste buurtinitiatieven komen voort uit Buurtbudget, Mensen Maken de Buurt en Ideeënmakelaar.

Bijlage 2 Toetsingskader De bijdrage van MMdB aan sociaal krachtige wijken

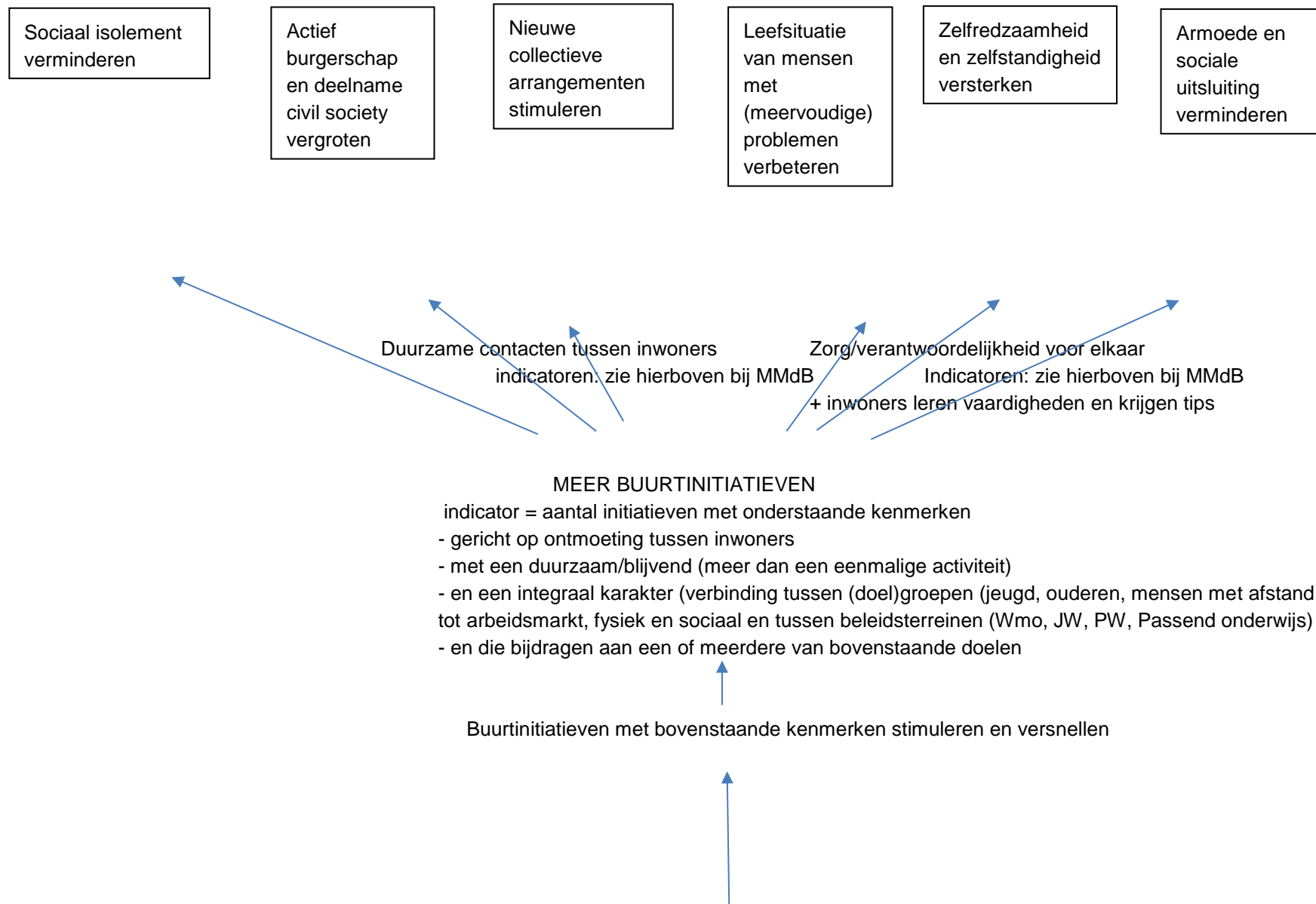

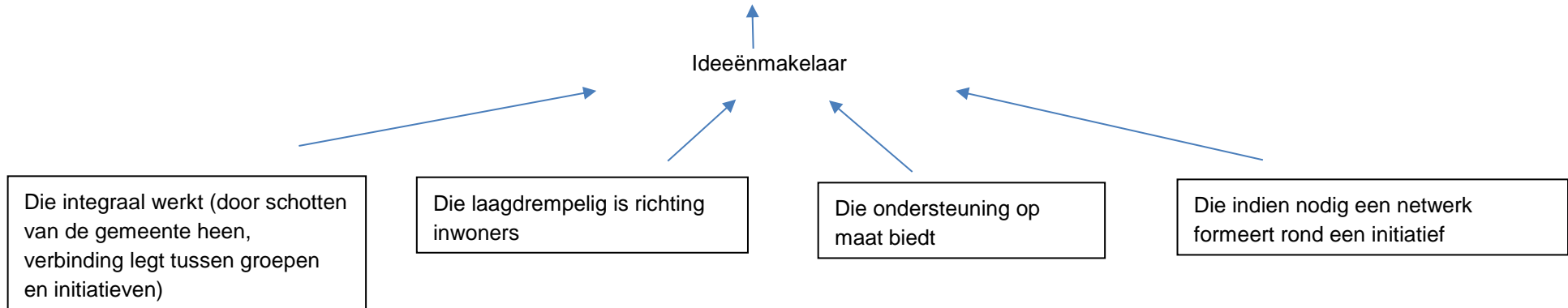

Vraagstelling onderzoek:

- dragen buurtinitiatieven bij aan het realiseren van sociaal krachtige wijken en zo ja, op welke wijze = bovenkant framework
- heeft het samenbrengen van de vijf regelingen in het loket MMdB meerwaarde voor stimuleren en realiseren van buurtinitiatieven, ook t.o.v. hoe het voorheen was, en zo ja welke meerwaarde = onderkant framework
- in hoeverre zijn bewoners tevreden over de manier waarop zij hun ideeën kunnen realiseren = onderkant framework

De bijdrage van de Ideeënmaker aan sociaal krachtige wijken

Vraagstelling onderzoek:

- dragen buurtinitiatieven die ondersteund en gestimuleerd worden vanuit de Ideeënmakelaar bij aan een of meerdere doelstellingen van deze regeling en zo ja, op welke wijze = bovenkant framework
- heeft de Ideeënmakelaar meerwaarde voor het stimuleren en realiseren van buurtinitiatieven, ook t.o.v. hoe de situatie voorheen was en zo ja welke = onderkant framework
- in hoeverre zijn bewoners tevreden over de manier waarop zij hun ideeën met steun van de Ideeënmakelaar kunnen realiseren = onderkant framework

Bijlage 3 Interviewvragen

Vragenlijst initiatiefnemers Mensen Maken de Buurt

Bewoner/ buurtinitiatief:

- heeft meegewerkt aan Tussenstand Mensen Maken de Buurt: 1,5 jaar later
- valt niet onder de Ideeënmakelaar

Kenmerken vragenlijst:

- alleen aanvullende vragen over proces MMdB; geen vragen over bijdrage initiatief aan sociaal krachtige wijken (die informatie is beschikbaar in Tussenevaluatie) en over de Ideeënmakelaar

Aantal initiatieven: 19

Initiatiefnemer:

Initiatief:

Tel.nr.:

Gebied/ Stadsdeel:

Aanvullende vragen over proces MMdB

De gemeente Lelystad wil bewoners helpen met het realiseren van hun ideeën voor de buurt. Daarom heeft de gemeente verschillende mogelijkheden binnen één loket -zogeheten MMdB - gebracht.

1. Hoe ben je in aanraking gekomen met het MMdB?
Doorvragen: hoe wist je van MMdB, waar je terecht kon, met welke vraag, kon je makkelijk terecht?
2. Welke ondersteuning heb je van MMdB gekregen (meedenken, plan, faciliteiten, contacten, netwerk, budget, etc.) en wat vond je daarvan?
Doorvragen: waarom vind je dat? Wil je daarvan een voorbeeld geven? Sloot het aan bij wat jij nodig had?
3. Welk verschil is er volgens jou met hoe het voorheen was geregeld als je met een buurtinitiatief wilde starten?
Doorvragen: wil jij daarvan een voorbeeld geven? Wat vind je zelf van de nieuwe werkwijze?
4. Hoe tevreden ben jij over de manier waarop jij je ideeën voor een initiatief in de buurt via MMdB kan realiseren?
Doorvragen: Wil jij een voorbeeld geven van waar jij enthousiast/warm werd van de werkwijze van MMdB? En welke tip heb jij voor de mensen van het loket MMdB?

Vragenlijst initiatiefnemers Ideeënmakelaar

Bewoner/ buurtinitiatief:

- 1 heeft meegewerkt aan Tussenstand Mensen Maken de Buurt: 1,5 jaar later
- 10 hebben niet meegewerkt aan Tussenstand Mensen Maken de Buurt
- valt onder de Ideeënmakelaar

Kenmerken vragenlijst:

- vragen over bijdrage initiatief aan doelen/criteria ideeënmakelaar (en daarmee aan sociaal krachtige wijken)
- vragen over proces/ondersteuning ideeënmakelaar (als onderdeel van MMdB).

Aantal initiatieven: 11

Initiatiefnemer:

Initiatief:

Tel.nr.:

Gebied/ Stadsdeel:

De gemeente Lelystad wil bewoners helpen met het realiseren van hun ideeën voor de buurt. Daarom heeft de gemeente verschillende mogelijkheden binnen één loket -zogeheten MMdB – gebracht, waaronder ook de Ideeënmakelaar.

Vragen over bijdrage initiatief aan doelen/criteria Ideeënmakelaar (en daarmee aan sociaal krachtige wijken)

1. Welk initiatief heb jij met ondersteuning van de Ideeënmakelaar georganiseerd? Waarom en wat was je bedoeling/wat wilde je bereiken?
Doorvragen: Welke doelgroepen zijn betrokken of worden met elkaar in verbinding gebracht in jouw initiatief? In hoeverre heeft jouw initiatief een duurzaam karakter
2. In hoeverre heb je je doel bereikt? En waar merk je dat aan?
Doorvragen: Kun je uitleggen wat je initiatief teweeg heeft gebracht/ welk effect het heeft gehad?

Met de Ideeënmakelaar wil Lelystad bereiken dat mensen ondersteund worden om meer en duurzaam met elkaar in contact komen en zich meer verantwoordelijk te voelen voor elkaar en voor hun leef- en woonomgeving (onder deze twee grote doelen vallen 6 doelstellingen/criteria van de Ideeënmakelaar: zie vraag 1 en 2).

1. Heeft jouw initiatief dat door de Ideeënmakelaar is ondersteund bijgedragen aan meer en duurzame onderlinge contacten tussen mensen in de buurt?
Doorvragen: In welke zin? Geef een voorbeeld (minder sociaal isolement; actief burgerschap/ deelname civil society; nieuwe collectieve arrangementen;).
2. Heeft jouw initiatief dat door de Ideeënmakelaar is ondersteund eraan bijgedragen dat mensen in de buurt zich meer verantwoordelijk voelen voor elkaar en hun leef- en woonomgeving?
Doorvragen: In welke zin? Geef een voorbeeld (leefsituatie verbeteren; zelfredzaamheid en zelfstandigheid versterken; armoede en sociale uitsluiting verminderen;).
3. Hoe heb je anderen (in de buurt) meegekregen met jouw initiatief, gezorgd dat er voldoende draagvlak/medewerking was?
Doorvragen: Heb je het idee dat je je doel hebt bereikt?

Vragen over proces/ondersteuning Ideeënmakelaar.

1. Hoe ben je in aanraking gekomen met de Ideeënmakelaar?
Doorvragen: hoe wist je van de Ideeënmakelaar, waar je terecht kon, met welke vraag, kon je makkelijk terecht?
2. Welke ondersteuning heb je van de Ideeënmakelaar gekregen (meedenken, plan, faciliteiten, contacten, netwerk, budget, etc.) en wat vond je daarvan?
Doorvragen: waarom vind je dat? Wil je daarvan een voorbeeld geven? Sloot het aan bij wat jij nodig had?
3. Welk verschil is er volgens jou met hoe het voorheen was geregeld als je met een buurtinitiatief wilde starten?
Doorvragen: wil jij daarvan een voorbeeld geven? Wat vind je zelf van de nieuwe werkwijze?
4. Hoe tevreden ben jij over de manier waarop jij je ideeën voor een initiatief in de buurt via de Ideeënmakelaar kan realiseren?
Doorvragen: Wil jij een voorbeeld geven van waar jij enthousiast/warm werd van de werkwijze van de Ideeënmakelaar? En welke tip heb jij voor de Ideeënmakelaar?

Bijlage 4 Enquête deelnemers

Wat betekent het buurtinitiatief voor u? Geef uw mening over de buurtinitiatieven in uw buurt!

Beste inwoner van Lelystad,

Er zijn allerlei buurtinitiatieven in Lelystad, ook bij u in de buurt. Door mee te doen aan deze initiatieven krijgen mensen soms meer contacten met anderen uit de buurt en kunnen ze samen leuke dingen doen. Of het initiatief biedt mensen de mogelijkheid een klusje voor een ander te doen of de buurt op te knappen.

U neemt deel aan initiatief in uw buurt. Wij horen graag of deelname aan dat initiatief u iets heeft opgeleverd. Hieronder staan stellingen waarbij we vragen naar uw ervaring. Het gaat er om hoe u iets *nu* ervaart ten opzichte van *voorheen*, toen u nog niet aan het initiatief mee deed. Op de achterkant staan ook nog twee open vragen, waar u zelf iets kunt invullen.

Door dit buurtinitiatief ...		Ja	Nee	Een beetje	Weet ik niet
1.	... kom ik nu vaker mensen uit de buurt tegen	☐	☐	☐	☐
2.	... maak ik nu vaker een praatje met mensen uit de buurt	☐	☐	☐	☐
3.	... doe ik nu vaker iets leuks samen met mensen uit de buurt (bijvoorbeeld samen koken, knutselen of een muziek- of spelletjesavond)	☐	☐	☐	☐
4.	... zet ik mij nu vaker actief in voor mijn buurt (bijvoorbeeld een pleintje opknappen, tuinieren of de straat schoonhouden)	☐	☐	☐	☐
5.	... help ik nu vaker anderen in mijn buurt (bijvoorbeeld door een boodschap te doen of iemand gezelschap te houden)	☐	☐	☐	☐
6.	... ervaar ik nu meer respect tussen mij en mensen uit de buurt	☐	☐	☐	☐
7.	... ben ik nu trotser op mijn buurt	☐	☐	☐	☐
8.	... voel ik mij nu prettiger in mijn buurt	☐	☐	☐	☐

Door dit buurtinitiatief ...		Ja	Nee	Een beetje	Weet ik niet
9.	... leer ik vaardigheden die van pas komen in mijn dagelijks leven (bijvoorbeeld het op orde houden van mijn geldzaken en omgaan met spanning)	☐	☐	☐	☐
10.	... krijg ik tips, hulp en steun bij praktische zaken (bijvoorbeeld bij het invullen van formulieren of bij de zorg voor mijn gezin)	☐	☐	☐	☐
11.	... vraag ik nu vaker hulp of advies aan mensen uit mijn buurt of netwerk, dan dat ik bij een hulpverlener aanklop	☐	☐	☐	☐
12.	Heeft dit buurtinitiatief u nog iets anders opgeleverd, dan wat hierboven staat genoemd? Ja, namelijk:				
13.	Heeft u nog opmerkingen over het buurtinitiatief die u graag kwijt wilt?				

Hartelijk bedankt voor het invullen van de vragenlijst!

Lever de vragenlijst **uiterlijk 5 juli** in! Dit kan via de contactpersoon van het buurtinitiatief / degene waarvan u de vragenlijst heeft ontvangen. U kunt de vragenlijst ook **zonder postzegel, dus kosteloos** terugsturen in de retourenvelop die u heeft ontvangen (gericht aan: Movisie, T.a.v. Mellouki Cadat, Antwoordnummer 51083, 3501 VC Utrecht). Zo komt de vragenlijst naar Movisie, het onderzoeksbureau dat de uitkomsten anoniem verwerkt in opdracht van de gemeente Lelystad.

U kunt deze vragenlijst, eveneens **uiterlijk 5 juli**, ook digitaal, op uw computer, invullen via de link www.movisie.nl/mensenmakendebuurt.